

Molotovas Pasmerkė Aglijos Ir Francijos Vedamą Karą Kaip Imperialistinį

Kanados mainų ir resursų ministris Hon. T. A. Crerar, kurs nuvyko į Angliją pasitarinams su Anglijos ir kitų dominijų atstovais karo reikalais.

Naziams Nesiseka Rasti Žmones Sudaryti Lenkijos Valdžiai

PARYŽIUS, Lapkričio 2. — Nazių pastangos surasti žmones, kurie sudarytų naziams prielankią Lenkijos valdžią, nevyksta.

Specialus Hitlerio pasiuntinys kreipėsi prie Stanislovo Studnickio, kurs visuomet stovėjo už Lenkijos ir Vokietijos kooperaciją, bet jis atsakė: Girdi, jis norėjęs matyti Lenkiją ir Vokietiją krusadoj prieš Sovietų Sąjungą, o dabar Hitleris su Sovietais susitaikęs.

Atsisakęs ir prof. Jan Kucnopzewski, nes ir jis yra aršus Sovietų priešas.

Krokavos universiteto profesorius Stanislas Estreicheris sutinkas valdžią sudaryti, bet tik su sąlyga, jei vokiečiai ištrauks kariuomenę, karišką ir civilinę valdžią paves lenkams, užmokės už konfiskuotus daiktus, paluosuos belaisvius ir t.t. Vokiečiai tokių sąlygų nepriima.

Sovietų Prekybos Komisija Jau Berlyne

BERLYNAS. — Sovietai atsiuntė į Berlyną prekybos komisiją iš 60 narių; tai žinovi pramonės, technikos, karinių reikalų, prekybos ir kiti specialistai.

Jie apžiūrins vokiečių mašinas, vokiečių išdirbystę ir reikalingus dirbinius, kuriuos Vokietija turės pristatyti Sovietams mainais už maistą, pašarą, medžius, geležį, manganą, linus ir kitas medžiagas.

Pranešama, kad Vokiečiai už tuos reikmenis taipgi perleis Sovietams kai kuriuos savo pramonės sekretus — patentus.

TURKIJA PALIKS DRAUGINGA SOVIETAMS

ANGORA, Lapkr. 2. — Turkijos prezidentas Ismet Inonu kalbėdamas parlamente pareiškė, kad Turkija pasiliks Sovietams draugiška, nežiūrint sutarties su Anglija ir Francija. Jis apgailėjo, kad nebuvo sudaryta sutartis su Sovietų Sąjunga.

MASKVA, Spalio 31. — Cia įvyko nepaprastoji Aukščiausiojo Sovietų Sąjungos Sovieto (parlamento) sesija, dalyvaujant virš tūkstančio iš visų Sovietų Sąjungos kraštų delegatų. Jų tarpe buvo ir 131 delegatas iš Baltarusijos ir vakarinės Ukrainos, po Lenkijos ponų valdžios subirėjimo prijungtų prie Sovietų Sąjungos. Sesija pradėta su pagerbimu žuvusių laike vakarų Ukrainos ir Baltarusijos prijungimo prie Sovietų Sąjungos. Vienai minutei sustojo visi delegatai ir prezidiumas.

V. Molotovas, Sovietų Sąjungos premjeras ir užsienio reikalų ministris, kalbėdamas apie esančią pasaulinę padėtį ir einantį Europoje karą, tvirtai pabrėždamas, kad Sovietų vyriausybė yra nusistačiusi laikytis griežto neutralumo, nurodė, kad pastarųjų dvių mėnesių laikotarpyje Europos padėtis labai pasikeitė. Pirmiau, sako Molotovas, Anglija ir Francija demonstravo stovinius už taiką, o dabar, kaip tik priešingai, dabar jos veda karą, o Vokietija perėjo priešin-gon pusėn, ji dabar siekia taikos.

Lenkijos ponų valdžios subirėjimas ir ukrainiečių bei baltarusių paluosavimas iš tautinės priespaudos ir pavergimo ir jų prijungimas prie Sovietų Sąjungos, žymiai pakeitė seniau buvusią situaciją.

Nuo sudarymo nepuolimo sutarties su Vokietija, pabaigtas iki to laiko buvęs nedraugiškas atsinešimas ir dabar, su Vokietija santykiams gerėjant, numatoma prekybą dar labiau praplėsti.

Kreipdamas savo kalbą į dabartinį Europos karą, jis pareiškė: "Karas yra dar tik pačioje pradžioje ir nepilnai išsivystęs, bet jis išsiplės virš Europos ir kitur. Britanija ir Francija nu-duoda, kad jos veda idelologinį karą prieš Hitlerį. Senieji religiniai karai atnešė griuvėsius ir kančią, bet tas buvo viduram-žiuose. Hitlerizmas gali būti priimtas bei atmetas, bet tik ne jėgos priemonėmis.

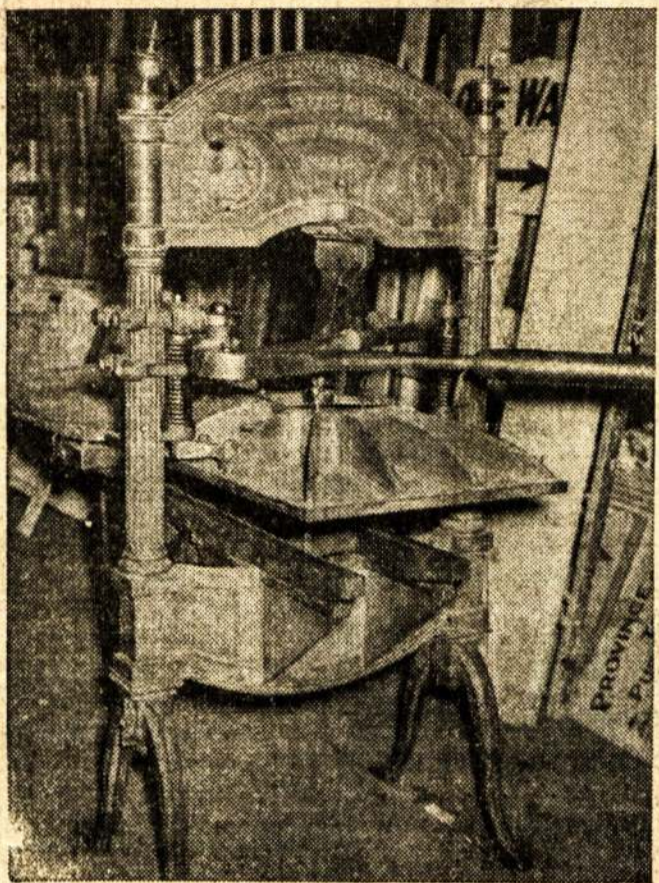
"Tas priveda prie to, kad Britai, o su jais ir karo palaikytojai Francūzai, yra paskelbę pagrindiniai panašų 'ideologinį' karą Vokietijai. Tas primena senųjų laikų ideologinius karus.

"Į tuos viduriniųjų amžių ir religinių karų laikus, į prietarin-gumo ir kultūrinio sunykimo laikus, Britanijos ir Francijos valdančioji klasė nori mus grąžinti atgal." Molotovas pabrėžė, kad absoliutiškai šis imperialistinis karas nėra pateisinamas, nes hitlerinė ideologija, kaip ir kitos ideologijos, negali būti sunaikinta jėgos priemonėmis.

"Todel tai yra ne tik beprasmiška, bet ir kriminališka vesti karą už 'sunaikinimą hitlerizmo' papuošiant jį 'demokratijos' gynybo obalsiu.

"Tikroji priežastis Anglijos-Francijos vedamam karui prieš Vokietiją yra ne ta, kad Anglija ir Francija yra pažadėjusios atstatyti Lenkiją ir, žinoma, ne ta, kad jos būtų nusistačius kovoti už demokratiją," sako Molotovas.

Tikrąjį karo priežastį jis nurodė už šalių imperialistiniuose (Nukelta ant 2 pusl.)

Paveikslas senoviškos spaustu-vės, kuri buvo naudojama virš šimto metų atgal demokratijos gynybą su William Lyon Mackenzie priešakyje. Ant šios spaustu-vės buvo spausdinamas Mackenzie leidžiamas laikraštis "Colonial Advocate," 1824 me-

tais. Demokratijos priešai šią spaustu-vę buvo įmetę į Ontarijos ežerą. Dabar ši spaustu-vė bus padėta Mackenzie Name Queenstone, Ontarijoj. Iki šio laiko ji buvo H. J. Pettypiece, Forest Free Press laidėjo nuosavybė.

Ministeris Pirmininkas Černius Dėkoja Sovietam Už Sugražinimą Vilniaus

KAUNAS. — Lietuvos ministerių tarybos pirmininkas generolas Černius spalio 29 dieną pasiuntė Sovietų Sąjungos komisarijų tarybos pirmininkui V. M. Molotovui sekančią telegramą: "Šiuo momentu, kai Lietuvos valstybės kariuomenė ižengia į savo senąją sostinę Vilnių, Lietuvos žmonės ir valdžia yra pilni širdingo dėkingumo jausmų link Sovietų Sąjungos tautų ir jų valdžios už veiklią paramą, kurią jie nuolat davė lietuvių tautai jos kovoje tarptautinių santykių dirvoje už laisvę ir nepriklausomą gyvenimą ir už sugražinimą lietuviams senosios jų sostinės — to lietuvių valstybės lopšio ir jos didingos praeities liūdytojo.

"Sovietai tatau žadėjo pagal tarpusavio pagalbos sutartį tarp Lietuvos ir Sovietų valdžių spalio 10 dieną. Taip Sovietų Sąjunga dabar ir sugražino Vilnių ir jos tautos prieglobstį (arba antkelių); ir tą faktą šiandien aiškiai liūdyja Lietuvos kariuomenės ižengimas į šį miestą.

"Aš prašau tamstą priimt išraišką gilos padėkos nuo lietuvių tautos ir jų valdžios ir perduoti šią padėką Sovietų Sąjungos tautom su jų vadu Stalinu ir visai Sovietų vyriausybei."

Molotovas, atsakydamas į Černiaus telegramą, atsiuntė sekančią telegramą: "Širdingai dėkojame tamstai, p. pirmininke, už šiltus jausmus, kuriuos tamsta pareiškė Sovietų Sąjungos tautom, didžiam mūsų vadui ir visai Sovietų vyriausybei, kuri visada suprato ir brangiais sau laikė troškimus — siekimus lietuvių tautos ir jos vadų dėlei tautinės savo pažangos ir gerovės.

"Leiskite man, vardu Sovietų Sąjungos ir jos vyriausybės, širdingai pasveikinti Lietuvos valdžią ir visą lietuvių tautą šiuo momentu, kada įsikūnyja brangi

LENKAI NAIKINO VILNIŲ PIRM PABĖGDAMI IŠ MIESTO

VILNIUS. — Kai lietuvių armija užėmė Vilnių, generolas Vitkauskas, jos komandierius, pasakė (spal. 30 d.) širdingą dėkui Raudonajai Sovietų Armijai už tai, kad raudonarmiečiai atvadavo šią senąją Lietuvos sostinę nuo Lenkijos.

Dabar jau plevėsuoja tautinė Lietuvos vėliava ant istorinio Gediminkalnio. Vėliava ten iškelta su didingomis apeigomis, po kurių generolas Vitkauskas pareiškė:

"Kariuomenė Vilniaus armijos korpuso, kurio komandierium turiu garbės aš būti, yra pilnai aprūpinta patalpomis, ir ši kariuomenė paėmė miestą nuo Raudonosios Armijos komandos.

"Nuo Raudonosios Armijos garnizono sargų perėmėme pilnoį tvarkoj miestą ir valstybei svarbius punktus: telegrafą, telefonus, pašto sistemą ir tiltus. Šitoldoje tvarkoje perėmėme taip pat elektros žviesos sistemą ir kanalų sistemą.

"Lenkai, kaip dabar matoma, bėgdami iš Vilniaus, stengėsi sunaikinti miesto nuosavybę. Jie pagadino visas radio stotis, palikdami miestą be radio.

"Perimdami miestą nuo Raudonosios Armijos, mes užtikriname gyventojams, kad pilnai bus palaikoma tvarka mieste."

ITALIJA BANDO SUDARYTI BLOKĄ PRIEŠ SOVIETUS

BUCHAREST. — Musolinio diplomatai darbuojasi Rumunijoje, Bulgarijioj ir Vengrijoje (Hungarijioj), kad suvesti šias tris šalis į vieną politinį — kari-nį bloką, vadovaujamą Italijos, prieš Sovietų Sąjungą.

Italijos valdžia įkalbinėja Rumunijai, kad ji atiduotų Bulgarišką Dobrudžios sklypą Bulgarijai, o vengrišką sklypą Vengrijai. Tuomet tarp tų šalių pranyktų nesutikimai ir jos galėtų visos susitarti prieš Sovietų Sąjungą.

UZPUOLIMO ANT MAZINOT LINJOS NEBŪSIA IKI PAVASARIO

PARYŽIUS, Lapkr. 2. — Cia yra manoma, kad Hitleris užpuolimo ant Mazinot linijos nedarys iki pavasario.

Kariuomenės vadovybė įtikinai, kad dabar nepatogus laikas didelei ofenzyvai.

PASIKETE TELEGRAMOMIS

Lietuvos ministerių tarybos pirmininkas brig. gen. Černius ir Sovietų Sąjungos komisarijų tarybos pirmininkas V. M. Molotovas, kurie, Vilniaus sugražinimo Lietuvai progą, pasikeitė sveikinimo telegramomis.

Nazių Submarinas Nuskandino Anglijos Prekybinį Laivą Jungtinių Valstijų Vandenyse

NEW YORKAS, Lapkričio 1. — Apie 450 mylių į rytus nuo Bostono vokiečių submarinas užatakavo Anglijos prekybinį laivą Coulmore, kuris su 6,000 tonų anglių kroviniu iš Philadelphijos vyko į Angliją.

Užpultasis Coulmore paleido SOS signalą, pranešdamas, kad jį atakuoja povandeninis laivas. Tą signalą gavę Jungtinių Valstijų laivyno sargai tuojau pasiuntė nurodyton vieton orlaivius ir du karinius laivus. Prie submarino gaudymo prisidėjo ir Kanados laivai, bet pastangos išgelbėti laivą nuėjo veltui. Nuvykę į tą vietą, kurioje laivas buvo užpultas, nerado jokio pėdsako apie laivo likimą. Laivas pasirodo esąs dingęs. Taipgi niekur nepatėmyjo laivo igulos. Ant laivo buvę 34 žmonės, bet jų jūros paviršiuje nebuvo matyti. Spėjama, kad laivas buvo nuskandintas, o igula žuvo audroje.

Del esančios audros pasiųstieji orlaiviai turėjo sugrįžti atgal. Gi bangos ir siaučiantis vėjas apsunokino submarino ieškojimą ir davė jam progos laiku pasislėpti.

Musolinis Pakeitė Septynius Ministerius; Sukasi Nuo Vokiečių

ROMA, Lapkričio 2. — Pora dienų atgal Musolinis pakeitė septynius ministerius. Nepalietas paliko tik jo žentas, užsienio reikalų ministris Ciano.

Fašistų partijos sekretorių Achille Starace taipgi pravarė iš sekretorystės. Jo vieton paskirtas Ettore Muti, kurs skaitomas juodmarškinį fašistų generolu. Jis kovojo pereitam kare, Etiopijoje ir Ispanijoje. Tai senas fašistas.

Armijos vadu paskirtas maršalas Rudolfo Graziani, kurs buvo dažnai minimas Libijos ir Etiopijos kampanijose.

Visi prašalintieji ministeriai ir fašistų bei armijos vadai buvo skaitomi artimais Hitleriui. Todel dabar yra manoma, kad ministerijų pakeitimas reiškia griežtą Musolinio pasisukimą nuo Hitlerio.

Iš karo-stovio paskelbtų vietų visi nepageidaujami asmenys gali būti ištremti bei areštuoti. Joki susirinkimai, bei suėjimai negalima daryti.

Šį karo stovio paskelbimą teisinga, kaip priemonę apsaugojimui Olandijos kariuomenės veiksmų ir kitų karo paslapčių.

NERAMUMAI PASIKARTOJA RUMUNLOJ

BUCHARESTAS, Lapkr. 2. — Havas žinių agentūra praneša, kad Rumunijos valdžia areštavo didelį skaičių hungarų, Transilvanijos gyventojų, kurie būk tai ruošėsi keldami suirutes pakenkti Rumunijai ir įtempti jos santykius su Hungarija.

Naziai Nuteisė 17,000 Lenkų Sušaudymui

PARYŽIUS, Lapkr. 2. — Iš Berlyno gautais slaptais pranešimais, laike karo Lenkijoje žuvo 127,463 civiliai.

Prie to, nazių karo lauko teismas nuteisė 17,264 lenkus sušaudyti, o 13,907 pristatyti prie sunkiųjų darbų. Iki spalio 15 naziai įkalinė 23,707 lenkus, jų tarpe apie 30 nuoš. moterų.

Tie patys šaltiniai praneša, kad naziai paleidė iš koncentracijos stovyklų 445 žymius vokiečius komunistus ir išleidė juos į Sovietų Sąjungą. Vėliau būsia paleista daugiau.

Achile Starace, Italijos fašistų partijos sekretorius, paties Musolinio įsakymu pašalintas iš ministerijos ir sekretoriaus vietos. Jis buvo Hitlerio simpatikas.

Musolinis Pakeitė Septynius Ministerius; Sukasi Nuo Vokiečių

ROMA, Lapkričio 2. — Pora dienų atgal Musolinis pakeitė septynius ministerius. Nepalietas paliko tik jo žentas, užsienio reikalų ministris Ciano.

Fašistų partijos sekretorių Achille Starace taipgi pravarė iš sekretorystės. Jo vieton paskirtas Ettore Muti, kurs skaitomas juodmarškinį fašistų generolu. Jis kovojo pereitam kare, Etiopijoje ir Ispanijoje. Tai senas fašistas.

Armijos vadu paskirtas maršalas Rudolfo Graziani, kurs buvo dažnai minimas Libijos ir Etiopijos kampanijose.

Visi prašalintieji ministeriai ir fašistų bei armijos vadai buvo skaitomi artimais Hitleriui. Todel dabar yra manoma, kad ministerijų pakeitimas reiškia griežtą Musolinio pasisukimą nuo Hitlerio.

Suomiai Nutarė Derybas Tęsti

HELSINKIS, Lapkričio 2. — Nors Suomijos valdžia buvo smarkiai užsirutinusi, kam Sovietų Sąjungos komisarijų tarybos pirmininkas Molotovas paskelbė Sovietų-Suomių derybų eigą, tačiau Suomijos delegacija vyksta į Maskvą derybų tęsimui.

Molotovas savo kalboj Vyriausiam Soviete nurodė, kad Sovietų Sąjunga norėjo sudaryti su Suomija sutartį, panašią Estijos-Sovietų sutarčiai. Bet Suomijos valdžia tokios sutarties nenorinti.

Molotovas taipgi nurodė, kad matomai Suomijai diktuoja kuri nors valstybė.

Ar tos derybos duos kokius nors rezultatus, bus galima greitai pamatyti.

TORONTO. — Donald Macdonald, kuris jau buvo apkaltintas nužudyme J. Windsor ir nuteistas pakarti, dabar apeliacinių rūmų liko išteisinintas ir pripažintas nekaltu.

Liaudies Balsas

KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS, LEIDZIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS, IŠEINA DU KARTU I ŠVAITĘ.

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$3.00; pusei metų \$1.50. Visur kitur metams \$3.50; pusei metų \$1.75. Atskira kopija 5 centai.

Pašto perleidas (Money Orders) išrašykite Liaudies Balsu vardu: LIAUDIES BALSAS

P. O. Station C, Box 1012, Toronto 3, Ontario, Canada. Asmeniška kreipkitės 6 Denison Ave.

Buržuazinė Demokratija Tirpsta Kaip Sniegas

Iki karo pradžios dar buvo galima kalbėti apie buržuazinę demokratiją egzistavimą, nes tokia demokratija šiaip taip dar laikėsi Francijoje, Anglijoje, Kanadoje, Šveicarijoje ir dar nekuriose mažesnėse valstybėse.

Francija, kuri buvo skaitoma demokratiškiausia valstybe Europoje, dabar virsta griežtos diktatūros šalimi. Francijos kapitalizmas, atsidūręs kare su Vokietijos kapitalizmu, demokratine maska numetė pasuolin.

Kanadoje taipgi demokratija jau naikinama. Teisybė, kad valdžia tebėra rinkta demokratinio keliu. Teisybė, kad ir karui prasidėjus buvo tokiu pat keliu renkamas Kvebeko provincijos seimelis.

Vienu žodžiu sakant, kapitalistinis pasaulis pamažu liejasi į vieną lagerį — į kapitalistinės reakcijos lagerį. Pasidalinimas į fašistinį lagerį ir demokratinį lagerį nyksta. Kas liečia darbininkų reikalus, taip vadinamos demokratinės valstybės tuoj susilygina su Vokietija ir Italija.

Tokiai padėčiai esant, vyriausiu darbo žmonių kovos klausimu yra jau ne fašizmas, o bendrai kapitalizmas. Buržuazinė demokratijos valstybės nusidėjus savo maska ir pradėjus veržti darbininkus fašistiniais lankais, darbo žmonių palieka tik vienas priešas — kapitalizmas, kaip kad buvo prieš fašizmo laikus.

Darbo žmonėms laikas pabusti. Jeigu už demokratijos išlaikymą nebus kovojama, ji greitai visai sutirps. Kiekvieno darbo žmogaus ir demokratijos mylėtojo pareiga dabar atminti, kad karo metu buržuazijai geriausia proga sudaužyti visas demokratines teises ir įblokšti darbo žmones į balsų išnaudojimą ir priversti juos pakelti visą karo našta.

Darbo žmonėms priešai naziai, fašistai ir kitoki kapitalizmo tarnai. Bet patys svarbieji priešai yra kapitalistai. O kapitalistų pilna ne tik Vokietijoje, Italijoje ir kitose valstybėse, o ir Kanadoje. Vokietijos darbininkai rengiasi savo priešams užduoti mirtiną smūgį.

Teisybė, Kanados darbo žmonės trokšta, kad fašizmas ir nazizmas būtų sumuštas. Bet ar jis bus sumuštas, jeigu vietoj Vokietijos fašizmo bus koks francūziškas fašizmas ar net ir kanadiškas? O kad taip bus, jeigu Kanados ir Francijos darbininkai nekovo prieš jį namie, tai negali būti jokios abejonės.

Čia reikia priminti, kad valdžios pareiškimai, jog demokratinės teisės bus gerbiamos, ne visuomet turi didelės reikšmės. Kas gi valdžią pastato ir kas ją kontroliuoja? Kapitalistinės partijos yra kapitalistų reikalų gynimo partijos. Kas šiandien kontroliuoja konservatyvų ir liberalų partijas? Kapitalistai. O jeigu tas partijas kontroliuoja kapitalistai, tai tie patys kapitalistai kontroliuoja ir valdžią.

“Spaudos Laisvė” — Russell, Los Angeles Times

APŽVALGA

Laisvė Apie Vilniaus Gražinimą Lietuvai

Spalio 31 dienos numery editoriale apie Vilniaus sugrąžinimą Lietuvai rašo:

Sovietų Sąjunga, atėmus nuo Lenkijos imperialistų Lietuvos sostinę Vilnių, kaip ir 1920 metais, ją su apylinkėmis perdavė Lietuvai. Lietuvos armija įmaršavo į Vilnių, kur lietuviai gražiai su gėlimis pasitiko. Lenkijos imperialistų žygis, kuris buvo atliktas remiant Anglijos ir Francijos imperialistus, kuris darė lietuviams taip didelę skriaudą, kuris buvo gėda dvidešimto amžiaus, likviduotas. Raudonoji Armija ištaškė tą imperialistų suokalbę. Sovietai ne vien atidavė Lietuvai Vilnių, bet padarė su Lietuva bendro apsigynimo sutartį ir pastatys Lietuvoje dalį Raudonosios Armijos, kad daugiau joki Lenkijos arba Vokietijos imperialistai negalėtų pakartoti generolo Żeligowskio begėdišką žygį.

Lietuvos liaudis džiaugiasi, dėkavoja Sovietams. Sovietų ir Lietuvos kareiviai sveikinasi ir bučiavosi. Lenkijos pasienio stulpai, kurie buvo pastatyti ant Lietuvos sienos, kurie skyrė nuo Lietuvos Vilnių ir Velniją, išrauti ir ten pat ant vietos sudeginti.

Lietuviai džiaugiasi ir turi kuo pasidžiaugti. Lietuvai suteikė tą proga Sovietų Sąjunga, kuri visas laikas buvo nuosirdi ir draugiškai linki Lietuvos. Rodosi, kito ko lietuviams neliko, kaip tik pasidžiaugti. Bet ir mūsų tautoj, kaip grūduose, atsiranda kūkai. Tie gaivalai, kurie pirmiau purvino visą lenkų tautą, niekino valstiečius ir darbininkus, dabar ašaras lieja dėl Lenkijos, apverčia grafus, ponus, kunigaikščius, Beckus. Jie purvina Sovietus. Jie skleidžia melus, būk Sovietai pirm perdavimo Vilniaus ji apipėšė, būk išvežė mašinas ir net rakandus. Tai purvinas melas, tai pletkai!

Jie skleidžia melus, būk Raudonoji Armija stovėdama Lietuvoje suvalgyt visą duoną ir apsunksin Lietuva. Tai melas. Raudonąją Armiją užlaikys pati Sovietų Sąjunga. Iš to tik laimės Lietuvos valstiečiai, kurie armijai pristatys produktus, gaus už juos gerai užmokėti ir tuo pagerės jų finansinė ir abelna padėtis. Tik begėdiškai, lietuvių darbo liaudies neprieteliai šioj skaisčioj valandoj gali užsimti tokiais melais.

Ar Tai Būtų Demokratiška?

Naujienos, rašydamos apie gandus, kad Anglijos valdžia ketina pripažinti Vokietijos valdžią, sudarytą emigracijoje, psmuoja:

Jeigu šitas planas būtų įvykintas, tai Vokietijai turėtų dvi valdžias: vieną naciską — Vokietijoje, antrą demokratinę — užsienyje. Pirmoji, sąjungininkų akyste, būtų “faktinė” valdžia, o antroji — “teišėtoji” valdžia.

Reikia pasakyti, kad tai yra revoliucingas sumanymas, kuris apverstų ragožium visus santykius tarpe kariaujančių valstybių. Esant tokiam dviem Vokietijos valdžiom, karas eitų ne tarpe Vokietijos ir kitų valstybių, kurios jai karą pasikelbė, bet tarpe dviejų valdžių. Su viena iš tų valdžių Anglija ir Francija kooperuotų, su ja tartųsi apie karą veiksmus, o dar labiau — apie karo tikslus ir būsimą taiką.

Dar karui nepasibaigus, sąjungininkai jau būtų susitarę su Vokietija dėl taikos sąlygų! Galima numatyti, kad turėtų daryti milžiniškos įtakos į pačią karo eigą.

Naujienoms tas planas atrodo labai geras, nes, anot jų, būtų užtikrinta, kad po karo Vokietijoje neįsigalės komunizmas. Bet tokio plano įvykdymui yra dvi didelės kliūtys.

Pirmiausia, Anglijos ir Francijos valdžios tikrai demokratiškos, liaudžiai priimtinos valdžios niekad nepripažins. O jeigu su-

sidarys tokia, kad Anglijos ir Francijos valdomams būtų priimtina, tai Vokietijos liaudis jos nepripažins.

Kita, toks būdas yra labai nedemokratiškas. Vokietijos liaudis nezių neapkenčia, tas labai aišku. Bet ji taip pat nepakeštų ir kitų užkariamos valdžios, nors ji būtų vadinama demokratiškiausia valdžia.

Mums atrodo, kad yra visai neleistinas dalykas skelbti kitai šaliai karą, kad pakeisti valdžią. Tą gali daryti tik biauurs imperialistai. Kokios valdžios nori Vokietijos liaudis, tokią ji ir jį sisteišgs. Naujienos, užgirdamos imperialistų planus užkarti Vokietijos liaudžiai valdžią iš lauko, puola imperializmui į glebę.

Jeigu galima skelbti Vokietijai karą, kad nuversti fašistinę valdžią, o jos vieton pastatyti Paryžiuje ar Londone suorganizuotą, tai galima tą patį daryti ir su Italija, ir su kitom valstybėm. Jeigu būtų prieita prie tokio principo, kur gi pasaulis atsidurtų. Tai fašizmo metodai, o ne demokratijų.

Visai kitas dalykas, kai valdžia būna priversta prasišalinti užkariavus šalį išlaukiniams priešams.

Rezignavo Keturios Indijos Provincinės Vyriausybės

BOMBĖY, Indija. — Prasidėjus Europos karui, Indija kaip Britanijos kolonija irgi liko įtraukta į tą karą. Tam visu griežtumu pasipriešino Indijos Nacionalis Kongresas. Jis pareikalavo, kad Indijai tuoj būtų suteikta pilna nepriklausomybė. Bet kadangi Anglijos vietininkai nesutinka tokio reikalavimo tuojau patenkinti, tai Kongreso Pildantysis Komitetas pasiūlė, kad visos 8 provincinės vyriausybės, kurios yra Kongreso vadovybėje, rezignuotų. Pildydamos tą įsakymą, jau rezignavo 4-rios vyriausybės. Tokia padėtis Indijoje kelia neramumą ir susirūpinimą jos valdytojų tarpe.

M. Gandhi, kuris lošia labai svarbią rolę Indijoje, pritaria to Kongreso reikalavimui, bet jis taip pat nėra priešingas ir Britanijos karaliaus vietininko pasiūlymui, kad Indijos nepriklausomybės klausimo svarstymas būtų atidėtas tam laikui, kada pasibaigs karas. Šiuo tarpu Gandhi lošia tarpininko ir taikytojo rolę tarp Indijos Kongreso ir jos valdytojų.

Rezignavus Bombejaus Prezidencijai, visoje Indijoje susidarė gan rimta padėtis, Gandhi tuojau išvyko pas Britanijos karaliaus vietininką Lordą Linlithgow pasitarimui.

Ko Blaškosi?

Ko blaškosi, draskosi rudenoj vėjas? Kam drasko medžių lapus? Kodel tokia laisve naudojasi? Juk vasara karaliauja pas mus.

Juk ir vasara buvo ir gegužis praėjo, Bet tai įvyko ir niekad nesugrįš. Brangius atminimus ruduo nugalėjo, Veltui stengsi jungti — niekas nesuriš.

Vakarui temstant, kai žvaigždės sužibo, Tada mano laimė triumfavo; Niekad nelaukiau meilės numirimui, Kai tu tyliai šnibždėjai “tavo” ...

Taip, vasara buvo, gegužis praėjo, Palikdamas pėdsakus neramius ir žymius. Kas kad pirma gėlės žydėjo Ir kad paliko kažkenio troškimus.

Bet pūskite vėjai kas kartą labiau, Atpūskit gegužį man kitą, Nes, krūtinė su ilgėsiu nerimu, Noriu saphuoti jau meilę matytą ...

J. Klevas

Ukrainai ir Baltarusiai Pirmu Kartu Balsavo

MASKVA. — Paliuosuotuose iš po Lenkijos ponų valdžios distriktuose, 22 d. spalio buvo praversti balsavimai ir rinkimai liaudies atstovų į steigiamuosius tu kraštų seimus.

Naujai išrinkta Ukrainos steigiamasis seimas savo posėdžiui susirinko į Lvovą, spalio mėn. 26 d. Į jį visuotinu ir slaptu balsavimu išrinkta 1,484 atstovai, kurių tarpe 239 moterys. Vienulika kandidatų dar turės būti perrinkta, nes jie nėra gavę didesnės pusės balsų.

Iš 4,776,275 turinčių teisę balsuoti ukrainiečių, balsavo 4,433,997, arba 93 nuosimčiai visų turinčių teisę balsuoti. Aapie 75 tūkstančiai balsų sugadinta ir 325,918 balsuose užbraukta kandidatų vardai. Tie balsai irgi skaitomi sugadin-

Vakarų Baltarusijos steigiamasis seimas susirenka spalio 28 d. Bialostoke. Į Baltarusių seimui išrinkta 927 atstovai, jų tarpe 123 moterys.

Raudonarmiečiai ir politiniai darbininkai, atvykę iš Sovietų Sąjungos, balsavimuose nedalyvavo.

Orlaivininkystės Mokykla Kanadoje

Kanadoje yra organizuojama orlaivininkystės mokykla, didžiausia visoje Britanijos imperijoje. Visi karo lakūnai iš Australijos, Naujosios Zelandijos, Kanados bei kitų vietų, turės baigti šią orlaivininkystės mokyklą, o baigę bus siunčiami Anglijon karan prieš Vokietiją. Yra išdirbta sistema, pagal kurią mokiniai visą orlaivininkystės kursą baigs per 28 savaites. Kitų šalių orlaivininkai pradinį skraidymo kursą eis savo kraštuose ir tokį kursą orlaivininkai išėję šią mokyklą baigs per 16 savaičių. Tai aukštesnioji orlaivininkystės mokykla, kurios nebaigę orlaivininkai nebus siunčiami karan.

Tos orlaivininkystės mokyklos reikalams bus išleidžiama per metus iki 700 milijonų dolerių. Šių pinigų sumą turės proporcingai padengti kiekviena šalis, kurios orlaivininkai joje dalyvaus. Tam reikalui sutvarkyti ir galutinius planus priimti yra rengiama plati orlaivininkystės ekspertų konferencija, kurioje vadovaujantią rolę atlieka Anglijos pasiuntinybė, vadovybėje Lordo Riverdale.

Radio Pagalba Kontroliuojami Prozektorijai

Tobulinant karo mašinų technika pastaruoju metu liko išras tas prozektorius, kurį kontroliuoja radio bangos. Prozektorius yra įtaisyti du trumpųjų bangų transmitteriai ir vienas priimtuvas. Abu transmitteriai leidžia skirtingas bangas, kurios pasiekę atsimuša ir priimtuvas jas pagaudamas tiksliai nurodo kurioje vietoje randasi prieš orlaivis. Elektros ir radio bangų sujungta sistema, tuojau tąja kriptimi paleidžia prozektorius ir net atatinkamai nustato kauluolės tūtą. Belieka tik paspausti gaiduką ir šovinį iššauti.

Išradėjai šio naujo instrumento teigia, kad prietaisas veikia netiktėtu tikslumu ir taiklumu ir kad tas išradimas būsiąs svarbiausias karo ginklas apsigynimui nuo prieš orlaiviu, nes aparatas lygiai ir vienodai gerai veikia, nežūrint ar tai yra šviesi diena ar tamsi naktis, ar debesuota. Jis suranda prieš orlaivtuva, nežūrint ar tai yra apviečiata, prozektorijai jį apviečiata ir nutaiko kanuolės tūtą.

Molotovas Pasmerkė Anglijos ir Francijos Vedamą Karą

(Atkelta nuo 1 pusl.) reikaluose, kurie glūdi materialistiniuose interesuose dėl kolonijų ir jėgos. Jis nurodė Britanijos ir Francijos kolonialius interesus ir jų milijonus gyventojų, kuriuos išnaudoja ir laiko priespaudoje tu šalių valdancioji klasė.

“Baimė Vokietijos reikalavimų dėl tu kolonijų užvaldymo, štai kas yra pagrindiniu dalyku del Anglijos ir Francijos karo prieš Vokietiją,” sako Molotovas. “Baimė netekimo pasaulyje viršenybės, štai kas diktuoja Didžiosios Britanijos ir Francijos valdančiuosius ratelius vedimui karo prieš Vokietiją.”

Molotovas pareiškė, kad šio militaristinio karo siekliai yra labai aiškūs. “Šis karas,” jis sako, “nieko gero nežada darbininkų klasei apart vargo ir kruvinų aukų.”

Jis taipgi smarkiai atakavo Francijos vyriausybę už persekiojimą Komunistų Partijos Francijoje, todėl, kad ji nurodo tuos imperialistinius karo siekius.

Toliau kalbėdamas apie susidariusią naują Sovietų Sąjungos padėtį, nurodė atsekimus padarytus Pabaltijoje, padarant su visa eile valstybių naujų apsigynimo sutarčių. Savo kalboje pripažino, kad pilno susitarimo, kokio Sovietų vyriausybė siekė su Turkija neįvyko. Turkija nesutikus priimti Sovietų Sąjungos pasiūlymų ir sudarius apsigynimo sutartį su Anglija-Francija.

Iš Turkijos buvo pageidaujama, kad ji sutiktų per Dardanėlių sąsiaurį nepraleisti prieš karo laivų. Bet Turkija pasliko draugiška Sovietams šalis ir jos sutartis su Anglija-Francija atpalaiduoja ją nuo sutarties pildymo, atsitikime ji būtų nukreipta prieš Sovietų Sąjungą.

Kalbant apie vedamas derybas su Suomija, Molotovas užgindėjo, kad iš jos reikalaujama Aalando salų. Taipgi jis paneigė leidžiamų gaudus, kad Sovietai reikalauja apsigynimo sutarties, panašios kaip padaryta su Pabaltijo valstybėmis, iš Švedijos ir Norvegijos. Jis tuos gaudus pavadinio grynais prasimanymais.

Molotovas paminėjo, kad Suomija nesutiko, kaip Sovietai jiems siūlė savo teritorijos dalį prie Leningrado išmainyti ant tokios pat teritorijos Karelijoj. Su Suomija norima padaryti apsigynimo sutartį ir gauti iš jos nuomonę nekurias vietas. Suomija su nekuriąs pasiūlymais sutinkanti.

Del prezidento Roosevelto įsiterpino tarp Sovietų ir Suomijos, Molotovas pareiškė “lyg pas juos dalykai būtų geresni. Philipinai dar neturi savo nepriklausomybės, tuo tarpu gi mes esame Suomijai pripažinę jos savivaldą.”

Sąryšyje su Jungtinių Valstijų kongreso diskusijomis del pakeitimo neutralumo įstatymo, Molotovas patėmijo, kad nuėmimas ginklų embargo prisidėtų prie karo užliginimo ir jo praplėtimo ir iš to pelno turėtų tik amunicijos fabrikantai.

Nežūrint to, kad kitos šalys stengiasi karą praplėsti ir jį užvilinti, Molotovas pareiškė, kad Sovietų Vyriausybė dės pastangas jį sutrumpinti ir greičiau pabaigti laikydamosi griežto neutralumo.

Išdėstyta Sovietų vyriausybės veikimo planą ir Molotovo paratarkimą, Vyriausias Sovietų Sąjungos Sovietas vienbalsiai užgirdamas priėmė.

Del tokio Sovietų vyriausybės nusistatymo pasitenkinimą išreiškė ir Anglija.

Geležies Stoka Organizme Kenkia Žmogaus Sveikatai

Geležis yra labai svarbus ir viename kame reikalingas metalas. Be jo neapsieinama ne tik industrojoje ir karuose, bet ir žmogaus organizme. Žmogaus organizmui geležis yra nepavaldyjamai reikalinga. Tik, žinoma, kitokioje formoje, organinėje formoje.

Medicinos mokslas rodo, kad žmogaus organizmui labai mažas kiekis geležies tėra reikalingas. Vieno svoro geležies pakanka 80 metų žmogaus amžiui. Bet nežinot tokio mažo kiekio, daugelio žmonių organizme trūksta geležies. Ypatingas geležies trūkumas pasireiškia tarp moterų ir vaikų. Pastaruoju metu Toronte buvo padarytas bandymas su 100 skurdžiai gyvenančių žmonių ir pasirodė, kad beveik pas visus yra geležies trūkumas. Ypatingai didelis trūkumas pas moteris ir vaikus. Pas juos rasta tik 55 nuosimčiai reikalingo organizmui geležies kiekio.

Trūkstant organizme geležies vystosi ligos, mažakraujystė. Žmogus darosi mažiau atsparus ligoms, mažėja jo energija, pasiryžimas ir kantrumas. Mažakraujystė, kaip žinoma, visados yra pradžia visų ligų ir silpnos sveikatos, menko kūno sudėjimo ir t.t. Todėl geležies trūkumas vaikų amžiui yra vienas iš pavojingiausių ir žalingiausių dalykų. Taipgi negalima daleisti, kad geležies trūkumas mažesnę svarbą lošia ir suaugusiųjų gyvenime.

Mažakraujystė pirmą kartą į save dėmesį labiausiai atkreipė laike praeito didžiojo karo, kada kareiviai negaudami tinkamo maisto pradėjo silpnėti, likti nepatvarūs, be energijos ir pasiryžimo. Nuo to laiko plačiai pradėta studijuoti mažakraujystės priežastys ir kaip ją pašalinti.

Mažakraujystė neišvengiamai pasireiškia nutekėjus iš organizmo kraujui. Sumažėjus geležies

normai silpsta organizmas ir kraujas, jeigu jis neatgauna reikiamos geležies. Bet abelnai, pas vyrus rečiau pasireiškia geležies trūkumas, negu pas moteris ir vaikus.

Prašalinimui mažakraujystės ir gavimui kūnui reikalingo geležies kiekio ne būtina reikalanga vartoti vaistus. Tą galima atsiekti sveiku ir nesugadintu maistu. Geležies dideli kiekiai yra kiaušiniuose, inkstuose, širdyje, plaučiuose, žirniuose, pupelėse ir žaliuose daržovių lapuose (kopūstų, morkų, burokų ir t.t.).

Dažnai moteris mažakraujystę gauna benorėdamos būti "stailiškos." Jos mažinamos maisto dalį nedavalo ir to pasekmė susilaukia ligos. Kita labai rimta ir didelė mažakraujystės priežastis, tai skurdas. Iš neturtin-gumo žmonės nepajėgia įsigyti sau tinkamo maisto, kuriame yra pakankamai organizmui reikalingų vitaminų ir mineralų, o jų pritrūkęs pradeda negaluoti, gesti. Todėl tai toks didelis nuosimintis neturtingųjų yra silpnos sveikatos.

Kaip Laosų Tautos Jaunikaiteis Peršasi Mergaitėms

Laosų tauta gyvena prancūzų Indokinijoje. Tam kraštui nepaprastai daug tigrų: ten pavojinga keliauti net vieškeliais, kuriuos prancūzų valdžia yra pravedusi kariniais tikslais. Italų tyrinėtojas Beneditis, kuris keliavo po tą kraštą, pasakoja, jog net automobiliu važiuodamas jis visą laiką ant kelių laikydavęs užtaisytą ir paruoštą šautuvą.

Bet patys laosai tigrų naikinti nesimė; jie mano tigrus permaldausią aukomis. Kasmet birželio mėn. rengiamos "vandens šventės," kurių metu ant sielių upėje pririšamas riebus jautis ir paleidžiamas povandeniu. Tenai upės labai sraunios ir verpingos; vargšą jautį, be abejo, srovė sudaužo kur nors į uolus ir paskinda, o laosai tiki, kad dabar tigrų jau taip nebepuls. Po to prasideda tolimesnės

šventės dalis, kurios visus metus nekantriai laukia kiekvienas jaunas vyras ir kiekviena jauna mergaitė. Toji šventė vadinasi "meilės teismas."

Jauni vyrai išsipuošę sustoja į eilę; į eilę sustoja ir mergaitės. Sudunda būgnai, suskamba muzikos garsai; ceremonijos prasideda.

Pirmasis eilėje stovįs jaunuolis prieina prie mergaitės, kurią jis buvo nusižiūrėjęs, ir dainuoja jai:

— O dieviškasis padare! Tavo akys spindi kaip žvaigždės, o plaukai banguoti, kaip Mekongo upės vilnys. Ar sutinki savo gyvenimą sujungti su manuoju? Aš turiu pakankamai pinigų, kad galėčiau tave iš tėvų atpirkti; turiu namus, turiu jaučių ir žemės. Mylėk mane, grožio karalienė!

Tokiais arba panašiais žodžiais jaunikaiteis pasiperša mergaitėi. Bet jaunikaiteis jai gali ir nepatikti; tokiu atveju mergaitė taip pat dainuodama atsako:

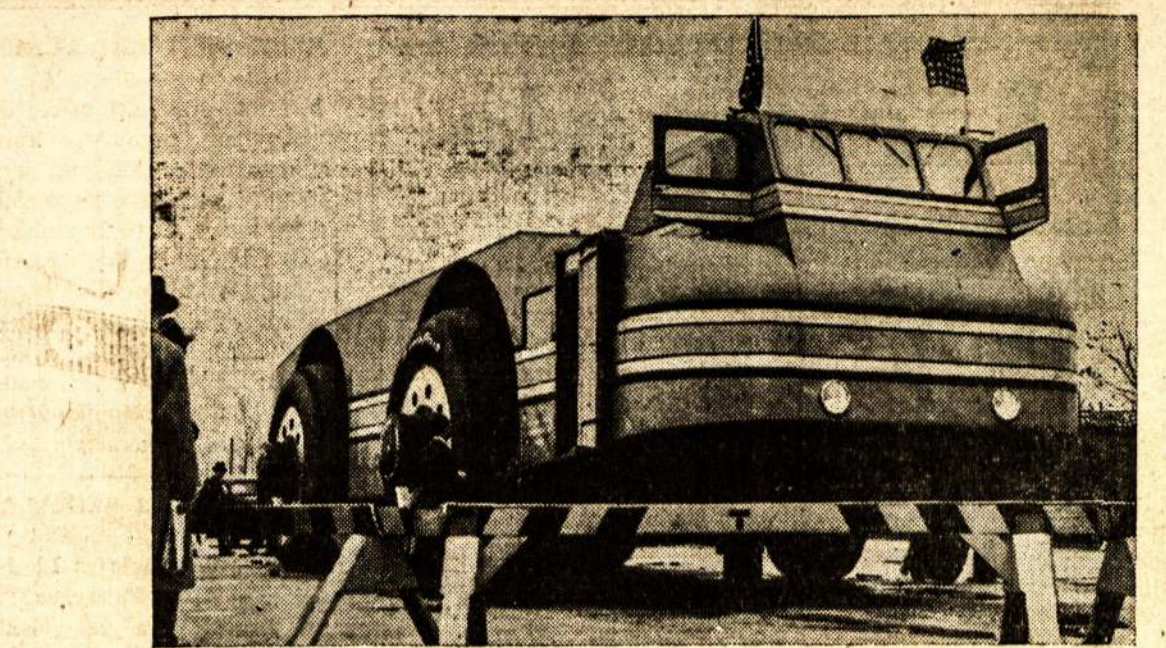
— Tavo, bernuželi, per ilgą nosį. Tavo ausys plačios, kaip iš-kęsto laivo būrės, o akys kaip apuko . . .

Ir nelaimingasis jaunikaiteis šiuos žodžius išrinktosios lūpų turi išklausti ne nemirkteldamas. Gavęs iš vienos tokį ar būžą, jis eina prie kitos, nes jeigu tą dieną nesuras sau sužadėtinės, tai turės laukti vėl visus metus ligi ateinančio "meilės teismo." Šitokios pirmosios ceremonijos trunka dvylika valandų. Po to įvyksta sutuoktinių iškilmės.

Laosai labai žiūri susituokusiųjų ištikimybės; jeigu kuris tą ištikimybę sulaužo, tai tokį prišėla prie sielių ir paleidžia verpetingoje upėje povandeniu. Tik paskutiniuoju metu prancūzams pasisekė šitą žiaurią bausmę panaikinti.

SVARBUS SOVIETŲ GEOLOGŲ ATSEKIMAI

Urale, Kaukaze, Sibire, Alta-jaus kalnuose, Kelskio pusiasalyje ir kituose Sovietų Respublikų rajonuose šiais metais dirbo apie 3,000 geologų — tiriamųjų partijų. Tos partijos atrado daug naujų vietų, turtingų

Suvienytų Valstijų tyrinėtojų ekspedicija su admiralu Byrd prie ašigalio tyrinėjimo kelio. Šis "siengo kruizeris" kaip jį vadina ekspedicininkai, kainavo \$100,000. Jis yra nepaprastai

Fizinė Kultūra Aukštai Pastatyta Sovietų Sąjungoje

I fizinę žmogaus kultūrą Sovietų šalyje kreipiamas nepaprastai didelis dėmesys. Fizinė kultūra ir sportui ugdyti, valstybė, profesinės sąjungos ir kitos visuomeninės organizacijos per metus išleidžia šimtus milijonų rublių.

Norint gerai išvystyti fizinę žmogaus kultūrą, reikalinga turėti plačiai ir daug puikiai įrengtų sportui stadijų, kad darbininkai kiekvienu liuoslaikiu galėtų jais naudotis. Tas ir yra kaip tik daroma Sovietų Sąjungoje. Šiuo laiku Sovietuose yra virš 100 stambių stadijų, apie 4,000 sporto aikštelių, šimtai vandens ir pašilimų vietų, specialių gimnastikos salių ir kitų, kuriomis labai plačiai naudojasi visi darbininkai.

Rūpinantis suaugusiųjų fizine kultūra, neužmirštama ir vaikų kūno lavinimosi reikalai. Kasmet plečiamas ir vaikams skirtų sporto — gimnastikos mokyklų tinklas. Sporto draugijos didelį dėmesį kreipia į vaikų ir jaunomenės sekijas.

Atidaryta daug vaikams skirtų stadijų. Tokių stadijų pavizdžiu gali būti centrinis jaunųjų pionierių stadionas Maskvoje. Iš visų miesto kampų kas rytas čia suvažiuoja pionieriai ir mokiniai. Kiekvienas gali pasirinkti kokį nori sportą. Šiame stadijone dvi aikštės futbolui, pūkūs lenktynių kelias, šešios futbolo, dvi krepšinio, keturios teniso aikštės. Be to, dviračių takas ir kiti patogumai.

Kaunas. — Pastarosiomis dienomis kariuomenės teismas peržiūrėjo St. Jasiūno bylą, kurioje jis yra kaltinamas Tauragės pušėje, o vėliau nuo teismo pasislėpęs gyveno užsienyje. Šį pavasarį grįžo Lietuvon ir byla tuojau buvo sudaryta.

Kariuomenės teismas Jasiūną pripažino kaltu ir nubaudė penkeriais metais sunkių darbų kalėjimo ir jo turta konfiskavo.

Kuomet rytinėje Kanadoje kar-tais sniegas, tai Britiš Kolumbi-joje pulkiausia vasara. Štai Miss

Muriel Laurence renka uogas Mr. Rudolph Olsen sodne. Pa-veikslas nuimtas spalio 24 dieną.

ISPANIJOS RESPUBLIKOS FRONTUOSE

Lietuvių Savanorių Atsiminimai

1936 — 1939

VIENA DIENA LAVANTEJ

Rašo A. T.

(Tęsinys)

Po šių atakų vėl prasidėjo prieš kono-nada į tas pačias pozicijas. Keli sviediniai krito nuo mūsų observacijos punkto už 150-200 metrų. Surinkę mums reikiamas žinias grįžom korpusan. Einant prie automobilio vėl atskrido prieš aviacija. Bet tuo pačiu laiku iš pietų pusės pasirodė mūsų "chatai" ir "moscos." Netrukus prasidėjo oro kautynės su prieš "Masserschmidtais." Mūsų orlaiviai pasikeldami aukštyn ir leisdamiesi žemyn, sklaidė prieš orlaivių pulkus. Bomba-nešiai greitai nuskrido sau. Pasilikę tik leng-vieji, bet ir tie matomai bijosi stoti kovon ir laikydami apsigynimo taktikos palengva traukėsi atgal. Bet du iš jų mūsiškiam neti-kėtai pavyko atskirti nuo jų būrio ir po ke-lių minučių kovos, vienas užsiliepsnojo ir nu-krito žemyn, netrukus ir antras. Mūsiškiai išėjo pergaltėtojai be aukų.

Atėję pas automobilį, jau radom Anto-nito darbuojantis apie jį, pumpuojant orą į paskutinį ratą.

— Na, kaip drauge dalykai?

— Gerai . . . Nors padarė kaip rėtį, bet laime nepakliudė motoran. Dvi kameras susprogdino ir smarkiai sušaudė kororerija, nei vieno stiklo neliko, bet aš jau viską sutaisiau kiek galėdamas. Laimė, kad nepakliuvo bakan, būtų šetonai padegę.

— Gerai . . . Vaziuosim?

— Tuojau, už poros minučių bus baigta.

Parvažiuojam, Korpuso štabe neramu-mas, bet pranešus, kad frontas laikosi, kad visos atakos puikiai atmūštos ir kad šiandien dar bus išlaikytos pozicijos, neramumas at-slūgo.

— Bet jeigu dar ir rytoj priešas taip pasiutusiai briausis? . . . klausia vadas.

— . . . ?
Netrukus surenkamos visos žinios, pranešama armijai ir nutariama naktį atsitraukti į antrosios linijos apkasus. Tokiu būdu ir korpuso štabas turi persikelti toliau į re-togvardiją.

Man nuvažiuavus butan (miestelin) pasiimti savo drapanų (buvau apsigyvenęs pas vieną šeimyną, atskirame nuo miestelio na-me), mano šeimnininkai buvo neramūs. Mane pamatę, tuoj apilpa visa eile klausimų.

— Ar dar toli "fassiosos" — fašistai? Ar šiandien dar neateis? — klausia šeimi-ninko dukterys.

Joms paaiškinau, kad priešas dar toli ir kad mūsų jėgos jį atmuša. Šeima bent kiek aprimo. Bet pasakius, kad mes išvažiuo-jam ir pamatę mane deliojant drabužius, vėl apniko mane susirūpinusios dukterys ir mo-tina klausinėti ir aimanuoti:

— Jau turbūt maurai visai arti, nes gir-dėti visai netoli artilerija. Nejaugi mūsų čia užklups? O, prakeikite jį, nenoriu jų matyti . . .

— Ar dar spėtume pabėgti? . . . klausia viena iš merginų. — Aš viską palikusi nors ir viena bėgčiau! . . . — baimės ir liū-dėsio balsu tarė ji.

— Bėgsim visi . . . Mano sūnus padėjo gy-vybę prieš kraugerius, neleisiu, kad mano dukteris niekintų maurai, italjoani! —

skausmingai kalbėjo motina.

Prisiėjo jas raminti ir aiškinti, kad prie-šas tikrai dar greitai neateis; kad išbėgimui dar laiko yra. Dabar parvažiuoju iš fronto. Frontas laikosi tvirtai. Tą patvirtino ir šo-feris Antonito.

— Neramu ir pavojinga čia pasilikti, — sako jaunesnioji duktė.

— Žinoma geriau būtų jums šianakt pasitraukti, nes frontas gali užsitęsti ilgai šio-se pozicijose ir gyventi čia pavojinga del or-laivių nuolatinio bombardavimo, — patariau jiems.

— Tiesa, tiesa, — patvirtino vyresnioji duktė. — Šiandien jau aštuonias oro atakas praleidom, o dar iki vakaro tikriausiai bus kelios.

Buvom jau beatsisveikinę išėiti, bet mo-tina prisiminė, kad šiandien nebuvom parėję pietų, o ir je patys dar nepietavę.

— Užvalgykite nors šaltos dešros. Greit paruošiu salotų. Pina, greit atnešk vyno!

Buvau beatsisakęs, teisingdamasis, kad viršininkas laukia ir esam šiek tiek valgę štabe. Bet žinant ispanų vaišingumą ir spy-rinai, sutikau ir pakviečiau Antonito. Vos pradėjus valgyti, varpas duoda signalą apie besiantinančius orlaivius. Metam viską ir bė-gam prie durų. Trys eskadrilės po tris "Hein-kei" (Vokiečių lengvoji tipo bombanešius) visai arti. Į slėptuvę jau nėra laiko bėgti, nes ji buvo už 200 metrų. Grįžtam atgal ir su-sigrūdame vienam kambarėlin, kuris mūsų nuomone pats tvirtiausias, nes jo viena sie-na akmenimis kalno šlaitas ir iš to šono nėra pavojaus. Pasigirsta didelis bombų šniokš-timas. Šunės cypdami subėga vidun, lenda po lovą, paskui juos įsiveržia virtuvėn ir mulas. Sprogimai. Namelis dreba. Moteris išbalusios, kaip mumijos veidais, prisispau-dusios kamposse. Sprogimai visai arti. Gir-dis skeveldrų smūgiai į namo sienas ir stogą, kaip atsimuša. Mūsų prieš lėktuvinė baterija šauda. Sprogimai bent kiek nutolsta. Leng-viau atsidūstame visi. Lėktuvai dar užia o-re . . . Išsitraukiu cigaretę ir su šeimnininku

užsirūkom. Nepraslinkus nei minutei vėl pa-sigirsta artėjanti sprogamai.

— Malditos sean! . . . Hijos de mala madre! . . . Asesinos! (Prakeikti blogos mo-tinos vaikai . . . žmogžudžiai . . .) — veržia-si motinos prakeikimas.

Tuo pačiu momentu baskus lyg perkūno sprogimas nustelbia jos paskutinius žodžius. Kambarelis suvirpa . . . Moteris uksilinka ir dvi palenda po lovos, o trečia pašlyja prie manęs. Išsiveržia dūmų ir dulkių komuolys. Sprogimai nutolsta.

— Nieko, jau praėjo . . . — ramina še-i-mininkas.

Abu išbėgam laukan. Pro dūmus ir dul-kes mažai kas matosi. Bombų krista visai arti. Sienos apdaužytos skeveldrų.

— Uno caya, uno caya! — išgirtsam An-tonito balsą, kuris buvo pasislėpęs griovyje.

— Ana, ana išsiskėtė parašiuotas . . . ir antras!

Pamačiau vienas orlaivis persiverstęs nu-krito už kalniuko ir lakūnai pamažu leidosi žemyn, dėdami pastangas, kad kuo toliau nuo miestelio nusileidus.

Moterys bent kiek atsigavo, savo aki-mis pamačiusios numuštą prieš lėktuvą. O mes greitai atsiveikinę nuvažiuoju štaban. Ten irgi ne visai ramu. Nueinu observacijos punktą. Stebime pozicijas . . . Kur krinta prieš artilerijos sviediniai . . . kaip šauda mūsiškiai ir t.t. Nespėjus gerai pasižvalgyti, vėl pasirodė prieš aviacija. Tai jau dešimtą kartą. Priešlėktuvinė baterija pradeda šau-dyti, norėdama jų neprileisti prie miestelio tiesiai ant baterijos. Greitai sudedam stebė-jimo aparatus ir pasitraukiam nuo tos vie-tos. Man atsitolinus apie 50 metrų pradėjo riesti bombas. Aiškiai girdisi jų kaukimas. Neramu . . . Pirmoji eskadrilė savo krovinį jau išmetė, antroji dar tolakai. Nurepiojau dar 50 metrų ieškodamas saugesnės vietos. Antri trys orlaiviai jau beveik ties manimi. Sublizga ore išmestos bombos. Spaudžiuos kiek galėdamas prie žemės ir akmens sienos, skiriančios žemesnį žemės ploto ruožą nuo

aukštesniojo. Pajutau smūgius . . . Esu pri-spaustas . . . Darosi silpna. Judinu rankas ir kojas . . . Sunku. Suprantau esu apverstas žemėmis. Pasiverstęs ant šono, pasiliuosuoju ir išlendu. Bombų krista keturi metrai nuo manęs. Laimė, ant aukštesnio žemės ploto. Apsižiūrėjau, kraujo nesimato — reiškia esu sveikas, tik truputį pritrenktas. Orlaiviai jau atsitoline. Observacijos aptarnautojai vėl stotasi stebėjimo aparatus. Einu pas juos . . . Bet iš priešingo šono išgirstu šauksmą.

Bėgu ten. Priartinęs pamatau du kor-puso transporto kareivius smarkiai pritrenk-tus, su mažomis žaizdomis veiduose ir ran-kose, o trečiam sutrupintos abi kojų pėdos. Bombų krista už dvejujų metrų nuo jų. Pri-trenktieji nepastovi ant kojų. Sužeistasis pa-matęs mane nustoję šaukęs. Kraujas smar-kiai teka . . . Greitai sudraskau juo kelnes ir suveržiu jam kojas aukščiau kelių. Pama-tęs porą kareivių šaukiu juos. Pritrenktieji po truputį atsigauna. Vienam padėdu aprišti ranką. Pribuvus pašauktiems, vieną pasiun-čiu į sanitarijos punktą, kad atneštų neštuv-us, su kitu imam sužeistąjį ant rankų ir ne-šam. Sužeistasis pro tvirtai sukąstus dantis truputį dejuoja.

— Amdre mia! . . . Mano gimdytojai . . . O, sesuo . . . Vakar tau parašiau laišką . . . Sužadėtinė . . . tave taip mylėjau! Nieko, draugai . . . Manau, kad išgysiu . . .

— Išgysi, žinoma, išgysi . . . ir vėl grį-ši pas savo motiną ir sužadėtinę, — sakau — Tikrai?

— Tikrai, tikrai tavę pagydys.

— Jeigu draugas iš svetimos šalies taip sako, tai tikrai išgysiu . . . ir dar gal atker-šysiu kraugeriams.

Atbėgo du sanitarai su neštuvais ir jį nunešė.

Sugrįžus prie observacijos punkto radau ir savo viršininką per tolimatniką stebintį pozicijas. Sulaukus vakaro trylikto korpuso štabas persikėlė kitan miestelin prie nepra-laužiamos linijos, su juo nuvažiuoju ir aš. (Bus daugiau)

Lietuvoje

Lietuvos "Seimas" Priėmė Du Naujus Įstatymus

Kaunas. — Spalio 2 d. seimas priėmė du svarbius įstatymus, liečiančius didelį Lietuvos gyventojų skaičių. Pirmuoju įstatymu, pašauktų į kariuomenę vyrų šeimoms nariams bus padidintos pašalpų normos. Būtent, ligi šiol vienas šeimos narys gaudavo 25 nuos. pašaukto pagrindinės algos, kurią šis gaudavo prieš studamas į kariuomenę. Dabar bus mokama vienam šeimos nariui ne 25, bet 40 nuosimėjų pašaukto pagrindinės algos. Prie pašaukto šeimos narių skaičiaus priskaitomi ir jo seneliai, jei tokius jis pirma išlaikydavo.

Antruoju įstatymu nurašomos (išbraukiamos) skolos, kuriomis Lietuvos žemė prieškariniais laikais buvo apskunkinta įvairiems Rusijos bankams ir kredito įstaigoms, kaip tai Bajorų Žemės Bankui, Valstiečių Žemės Bankui, Petrogrado Tūlos Bankui, Vilniaus Žemės Bankui, Zemaičių kredito draugijoms, — kartu su Rusijos bankais iš viso apie 50.2 milijonų rublių.

RAUDONASIS KRYŽIUS PRIŽIURI INTERNUOTUS LENKUS

Kaunas. — Čia lankėsi Raudonojo Kryžiaus tarptautinės sąjungos generalinis sekretorius ir Raudonojo Kryžiaus tarptautinio komiteto atstovas Malcolm Davis, kurs susipažinęs su internuotų lenkų pabėgėlių būkle, pareiškė pasitenkinimą jiems teikiama pagalba ir pažadėjo kreiptis į tarptautines ir Amerikos Raudonojo Kryžiaus organizacijas, kad šios palengvintų Lietuvai susidariusią našta del pabėgėlių išlaikymo ir maitinimo.

ROMANAS APIE VYSKUPĄ VALANČIŲ

Kaunas. — Rašytojas Jonas Marcinkevičius, pasižymėjęs keilais romanais ir gavęs už kai kuriuos savo veikalus premijas, pradėjo rašyti romaną iš Vyskupo Motiejaus Valančiaus gyvenimo. Romane bus vaizduojamas šio didžiojo švietėjo ir kovotojo del lietuviškos asmens ir jo gyvento meto gadynė.

Luise Rainer, jūdžių artistė, užpulta reporterijai sugrįžęs jai iš Europos. Ji visus gandus apie ketinimą skirtis su savo vyrų

DIDEJA MOKINIŲ SKAICIUS

Kaunas. — Šiais mokslo metais nepaprastai padidėjo mokinių skaičių prekybos mokyklose. Del didelio mokinių skaičiaus, kaikiuose prekybos mokyklose atidarytos net po 18 lygiagrečių klasių.

Rengiasi Perduoti Klaipėdos Zoną Lietuvai

Klaipėda. — Klaipėdos uostui atitekus Vokietijai, jis tuojau buvo pradėtas perstatyti taip, kad atitektų jūrų karo uosto reikalavimus. Aiškiai buvo matyti, kad žadama įrengti jūrų laivyno bazę. Kadangi uostas tokio pobūdžio sąlygoms netiko, buvo negilus, pereitą vasarą buvo pradėta jį gilinti ir buvo kalbama, kad tie darbai turi būti baigti iki spalio mėnesio. Tačiau šiomis dienomis visi tie darbai buvo nutraukti, nors nėra paskelbta to nutraukimo priežastys.

Lietuvai numatytoji laisvoji uosto zona, kuri yra paskirta prie muitinės, jau aptverta ir baigiama statyti taip, kaip numatyta susitarime tarp Lietuvos ir Vokietijos. Klaipėdą teigiama, kad laisvoji zona bus perduota Lietuvai spalio 15 d. Lietuviškų kultūrinių draugijų Šandoros ir Aukuro knygynai, kurių patalpos savo laiku buvo vokiečių gestapo užantspauduotos ir inventorius patikrintas, dalis knygų atrinkta, iki šiai dienai nėra lietuviams sugrąžinti, tačiau vietos lietuvių veikėjai teigia, kad netrukus knygynus pasiseks atgauti.

Klaipėdos krašte pradėta šaukti kariuomenėn 1911 ir 1912 m. gimę vyrai, pirmoj eilėj tarnavusieji Lietuvos kariuomenėj. Klaipėdiškiai lietuviai didžiuojasi, girdėdami iš vokiečių karininkų gražius atsiliepimus apie jų šeimos narius, tarnavusius Lietuvos kariuomenėje. Ešą kai narsūs ir gerai apmokyti kariai, kurių jau ne vienas pasižymėjęs dabartinėse kovose.

Ryga. — Latvių laikraštis "Briva Zeme," palankiai aprašydamas tešiamą naują Darbėnų Šventosios geležinkelį, tvirtina, kad tą liniją pastatys Lietuvos ir Latvijos prekyba dar daugiau pagyvėsianti.

Clifford Odets griežtai užginčyja. Odets yra parašęs nemažai gerų veikalų, vaidintų ir Toronte.

RŪPINASI MALKŲ KURU

Kaunas. — Šiomet miškų departamentas pagamins kurių malkų pusantro milijono kietmetrių (pernai buvo pagaminta 900,000 kmt.), be to ūkininkams šiemet paskirta perduoti pustrėčio milijono kietmetrių miške. Darbininkams malkos teikiamos papigintomis kainomis.

Kauno ir provincijos malkų sandėliai daug darbininkų šeimų jau aprūpino malkomis.

NAUJI TEATRUI VEIKALAI

Kaunas. — Rašytojas Liudas Dovydėnas įteikė Valstybės Teatrui naujai parašytą veikalą "Mūsų miesto žmogus." Be to rašytojas Kazys Binkis baigia rašyti dar vieną veikalą, kurį netrukus įteiks repertuaro komisijai. Kaip žinoma, Binkio veikalas iš jaunimo gyvenimo "Atžalynas" turi labai didelį pasisekimą. Komisija yra gavusi keletą naujų dramų veikalų ir iš daugiau autorių, kurių dalis visai naujų rašytojų.

Kiek Naujų Knygų Išleidiama Lietuvoj

Kaunas. — Bibliografijos instituto žiniomis, pernai Lietuvoje išleista 1,299 vienartiniai leidiniai (knygos), iš kurių 1,211 lietuvių kalba, 24 žydų kalba, 16 vokiečių, 14 hebrajų, 9 rusų, 7 lotynų, 4 lenkų ir keturiolika kitomis kalbomis. Užpernai buvo išleista 1,080 knygų. Pagal turinį praėjusiais metais išleista beletristikos ir literatūros 347 tomai, teologijos 214 knygos, socialių mokslų 212 knygų, taikomojo mokslo 201, istorijos ir geografijos 88, grnynojo mokslo 72, meno ir sporto klausimais 60 knygų, kalbotyros 31, filosofijos 18 ir t.t.

Šventoji. — Šventosios uosto dirbtuvės nuo spalio 12 d. pradėjo tiewti elektros šviesą Šventosios miesteliui ir uoste stovintiems laivams.

Dažys Vėliavą Ant Lietuvos Laivų Šonų

Kaunas. — Susisiekimo ministeris nustatė, kad visi po Lietuvos vėliava karo apimtos zonos plaukiojantieji laivai, geresniam jų pažinimui, be įprastų savo ženklų privalo turėti dar sekančius ypatingus atžymėjimus:

1. Maždaug per laivo vidurį, ant jo abiejų šonų, išilgai laivo turi būti išdažyta kiek galima didesnė tautinė vėliava ir greta vėliavos, iš laivo priešakio pusės, didelėmis raidėmis užrašytas laivo pavadinimas, o iš užpakalio — "Lietuva."
2. Ant laivo denio, galimam geriausiai matomoje vietoje, turi būti ištiesta didelė tautinė vėliava.
3. Nakties metu, kiek leis aplinkybės, pirmajame ir antrajame punkte išvardintieji ypatingi atžymėjimai turi būti apšviesti.

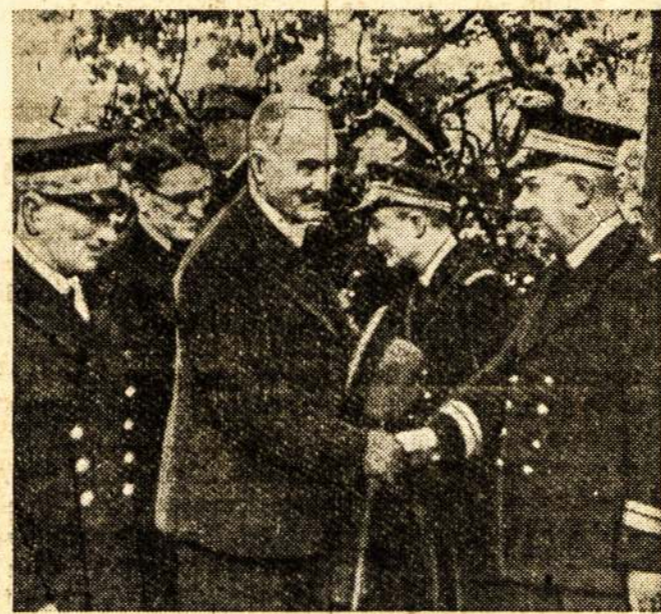
RASTIKIS PADEKOJO LIETUVOS ŽMONĖMS

Kaunas. — Kariuomenės vadas brig. gen. Raštikis savo padėkoje ūkininkams ir kitiems savininkams pareiškė: "Tarptautiniai įvykiai pareikalavo iš mūsų valstybės atatininkamo atsargumo ir budėjimo. Tam reikalui buvo pašaukta dalis atsarginių ir palimta iš gyventojų arklų, vežimų ir kitų susisiekimo priemonių. Man yra malonu viešai pažymėti, kad visi, ypatingai ūkininkai, vienaip ar kitaip turto prievokais paliesti, gerai suprato gyvenimo laiko uždavinį ir kariuomenės reikalus ir sąžiningai atliko tai, kas iš jų buvo reikalaujama."

Ką Sako Apie Vilnių Sovietų Piliečiai

Būvojant Sovietų Rusijoje, šįmet ir pernai, ne vienu atveju teko išsikalbėti su Sovietų piliečiais įvairiais, mus dominančiais klausimais. Šiandien pas mus pradėjo daug rašyti ir kalbėti aktualiomis, su Lenkijos žlugimu susijusiomis problemomis, ne vieną kart paminimas ir Vilnius. Įdomu, kad keliaujant po Sovietų Rusiją, eiliniai savietų piliečiai ne kartą klausinėja apie Vilnių, tas artimiausias Lietuvai problemas. Visais atvejais sovietų piliečiai rodė didelį ir teisingą reikalų supratimą, sielodamiesi, kad Lenkija užgrobė Lietuvos sostinę, tuo būdu pirmieji po karo pradėję nelematų sutarčių laužymą. Štai, viešint nepersenai Maskvoje, teko vakarą praleisti su žymiu sovietų žmogumi. Jis manęs paklausė apie vieną bendrą pažįstamą lietuvių, ir tuojau pat pabrėžė:

- Rodos, jis kilme vilnietis.
- Taip, — atsakiau.
- Buvau ir aš Vilniuje, — pridūrė mano bendrakalbis. — Gražus miestas. Juk tai jūsų sostinė...
- Nepersenai Maskvoje viešėjo, kaip svečias, žymus Lietuvoje žmogus, kurio pavardės čia neminėsiu. To žmogaus išleistu-

Francijos prezidentas Albert Le Brun sveikinasi su Francijos laivyno štabo nariais kur nors Francijoje.

Spaudos Parodoj Šiauliuose Išstatytas ir Liaudies Balsas

Šią vasarą Šiauliuose buvo suruošta spaudos paroda, surengta darbštaus spaudos kolekto-rius Povilo Gasiūno. Ji tęsėsi per tris savaites ir aplankė ją apie 2,000 žmonių.

Parodoje buvo išstatyta per 4,000 įdomių ir vertingų spaudos eksponatų. Apie 2,000 egzempliorių tik periodinės spaudos. Gausus prūsų lietuvių spaudos skyrius, kur surinkta beveik visi laikraščiai, žurnalai ir knygos išleistas Tilžėje, Eitenuose, Karaliaučiuje, Klaipėdos krašte ir kitur. Yra leidinių net 250 metų senumo. Per 400 knygų išleista Vilniuje. Daug įvairių ir senų maldaknygių.

Ypač atkreipė visų dėmesį gražiai išleistas lietuvių rašytojo ir filosofo Vydūno knygų skyrius. Per 500 įvairaus turinio knygų, išleistų Amerikoje, apie 200 senų kalendorių, išleistų Lietuvoje, Latvijoje, Prūsų Lietuvoje, Vilniuje, Rusijoje, Amerikoje ir kitur.

25 seni dokumentai, siekia net iki 300 metų senumo. Įvairūs atsišaukimai, įsakymai ir plakatai. Tarpe amerikiečių spaudos buvo ir Kanadoj išleisti lietuvių laikraščiai: Darbininkų Zodis, o vėliau jį pavadavęs Liaudies Balsas.

Bendrai, P. Gasiūno rinkinys turi vertingų ir retai gaunamų knygų, laikraščių, žurnalų ir ki-

vėms buvo suruošta atsisveikinimo vakarienė. Joje dalyvavo žymiausias Sovietų meno, teatro ir literatūros jėgos. Vaisėms įpusėjus, atėjo tostų eilė. Ir štai, vienas žymiausių Sovietų literatūros žmonių, Sovietų parlamento atstovas, atsistojęs pakėlė taurę už Vilnių, Lietuvos sostinės greitą grįžimą lietuviams. Tarp kitko jis pareiškė:

— Tikimės, kad lietuviai netolimoj ateity savo sostinę Vilniuje galės apvaikščioti didžiojo Adomo Mickeviaus sukaktuves, kuris savo kalba buvo lenkas, tačiau širdimi lietuvis... Šimtus būtų galima suminėti tokių faktų, kur Sovietų eiliniai ir žymieji piliečiai be mažiausių diplomatių riestybių, drąsiai ir atvirai Vilniaus klausimu mums reikiš didėles simpatijas ir skatinimo viltis.

St. M. (L. Z.)

APTARIA MENO REIKALUS

Kaunas. — Spalio 3 d. rašytojų, dailininkų, muzikų ir aktorijų organizacijų atstovai su Svetimo Ministerijos kultūros departamento direktorium aptarė meno tarybos sudarymo reikalą. Tai jau bus vienas konkretus žygis į Kultūros Fondo pradžią, nes K. F. įstatymo projektas numato meno sričių atstovavimą Kultūros Fondo taryboje.

Kas Naujo Toronte

Kaukių Vakarais Buvo Labai Pasekmingas

Paprastai, Toronto lietuviai ant bile kokių parengimų neperdaug prisilaiko punktualumo; aštuoniuose valandose, kaip daugiausia skelbiama pradėsiant rengimą, būna apytuštė svetainė. Bet šį kartą dar gerai prieš aštuonias valandas pradėjo plaukti žmonės į svetainę: pavieniai, poromis ir šeimynomis. Mane paėmė įdomumas sužinoti, kas juos šiandien taip traukia į svetainę. Todel priejau prie vienos šeimynos ir paklausiau:

— Kas šį vakarą žmones taip traukia į svetainę? Galima jau dabar spręsti, kad svetelio bus užtektinai.

— Mes gal ir būtume neatėję ale, va, sūnelis, Pranukas, neašvė ramymės. Mat, sužinojo, kad čia gaus baliūnų ir birbynų, — kalbėjo motina, žiūrėdama į savo berniuką apie 4 metų amžiaus, kuris apžiojęs birbynę pūtelė iš visos sveikatos, o kitoje rankoje mosikavo raudoną baliūną ir ant galvos turėjo užsidėjęs vyskupo kepurę.

Apie devynias valandas svetainė buvo kupinai užpildyta ir dar vis matėsi pro duris einant naujų žmonių, o paskiau, tai tiek priejo, kad jau tikrai per tiršta buvo. Dalyvavo virš 200 žmonių.

Prie durų, praėjus "sargyba," tuojau pasitinka dvi jaunos gražios lietuvaitės, kurios įėjusius tuoj užkalbina:

— Gal norite kepurės, birbynės, ar baliūno? Viskas be pinigų.

Vyresni renkaši sulyg savo galvos ir skonio kepure, o mažesni tuojau puolasi prie baliūnų ir švilpukų, o gavę tuojau mėgina birbynų balsą ir pūčia baliūnus. Suaugęsi jaunuoliai, nenorėdami pasiduoti mažesniems, nori išpūsti didesnį burbulą. Pripūčia, kad net trūksta. Tada nei drašiai vėl eina prie stalielio ir merginų prašo kito.

Kada tik pasirodo koks naujas maskatyrius, pirmiausia juos apiuola jaunuoliai ir birstdami su savo dėdomis ir mėtydami aukštyn baliūnus seka paskui juos.

Lygiai dešimtą valandą ant staidžiaus pasirodė to vakaro vedėjas ir barabanėkui davus signalą, kad publika nutiltų, pirmininkas pranešė, kad bus duodamas dovanos įdomiausiai pasireidžiusiems. Sulyg komiteto nuožiuos pakvietė tris teisėjus: Paulienę, Degutį ir Milerį. Teisėjams užėmus vietas prasiđėjo publikos sprendimas rankų plojimui kiekvieno pasirodžiusio maskatyrio ant staidžiaus. Sulyg publikos didžiausio rankų plojimo ir teisėjų nuosprendžio dovanas gavo sekanti: P. Samoška, kuris buvo užsidėjęs nepaprastai didelio paukščio galva, kuri daugiausia įdomino susirinkusius ir laimėjo pirmą dovaną — gražų nedidelį aparatėlį paveiksłams traukti (Kemerą). Antrą dovaną — šokoladų dėžutę, laimėję S. Pažeraitė, kuri ant galvos turėjo užsidėjęs gražiai išpauistytą ir apdabintą arbūzą.

Paskiau, kiek pašokus, prasiđėjo "Floor Show." Pirmiausia pradėjo H. Degutienė. Kada ji sudainavo pirmą dainele, tai publikai taip patiko, kad rankomis tiek plojo, kad turėjo ir kitą dainelę padainuoti. Po jos pasirodė E. Jasutytė su gitara ir kaip pajudino stygas, tai visa svetainė numirė tyloje ir klausėsi maloniai jausmus kutenantų gitaros stygų. Po to, pradėjo vyrai rodyti savo gabumus. Pirmas stojo J. Račys ir pradėjo rodyti visokių gestus ir mimiką, rodos, kalba iš gilumos širdies, bet nieko negalima girdėti. Kiti eina artyn ir krapšto ausis, kad išgirsinti, ką jis kalba, bet vistiek ne-

galėjo nugirsti, tik suprato, kad ką tai sokio svarbaus ir juokinančio kalba. O Kada J. Račys tuos pačius žodžius pakartojo balsu, tai visus gerai prijuokino. Po jo sekė jaunuolis V. Rudzevičius dar su nematyti ir negirdėtu meno dalyku. Su rančios pirštais per lūpas mosikuodamas gražino ir su kuloku per žandą mušė ir taip stebėtinai suarė, kad jo sukombinuota muzika buvo graži ir įdomi. Ant galo įdainavo solų muzikantai: vienas dvi daineles anglų kalboje, o kitas rusų kalba, kurios, matytis, klausytojams labai patiko, kad nesigalėjo jam aplodismentų.

Po programos prie smagios A. Morkio vadovaujamos muzikos tęsėsi šokiai iki vėlyvos nakties.

Iš rengėjų komiteto teko pasakyti, kad tas vakaras buvo sekmingas ne tik publika ir jo įvairumui, bet ir finansiniai. Nors komitetas turėjo nemažai išlaidų, bet liko ir gražaus pelno — \$19.05, kuris skiriamas The Clarion progresyvio laikraščio stiprinimui.

"Varnalėšos" Veikalas

Pasitaikė proga užėti į svetainę kaip tik tuo laiku, kada menininkai darė repeticijas "Varnalėšos" veikalą. Viso veikalą neteko matyti, bet kiek aš mačiau, tai galiu pasakyti, kad nepaprastai įdomus, juokingas ir verksmingas veikalas. O menininkai sako kiti veiksmai dar įdomesni.

Menininkai šiemet su veikalais mano daryti reformą. Kitais metais jie jų pristatydavo kas savaitę po veikalą ir kitą syk net po du vienu vakaru, o šiemet nusistatė statyti veikalus rečiau, bet parinkti tokius, kad būtų ko pasižiūrėti. Tad "Varnalėšos" veikalas yra irgi vienas iš parinktųjų, kuriam menininkai ruošiasi visomis jėgomis, kad dalyviai atėję ne tik pamatytų, ką autorius nori parodyti, bet ir pamatytų menininkų gabumus, kurie jau nekartą torontiečiams yra atsirekomendavę savo sugabumais.

Veikalas bus statomas nepertolimoj ateityj.

Mokyklės Komitetas Ruošias Darbui

Pereitą sekmađienį keletas motinų suėjo aptarti mokyklės reikalų ir tapo išrinktas komitetas visiems mokyklės reikalams vesti. Be kitų reikalų tapo apkalbta, kad jau nuo dabar pradėti ruošti prie Kalėdinio vaikučių parengimo. Taipgi minimas mokyklės komitetas dar sykį atsikreipia į tėvus, kad jie daugiau atydos kreiptų į savo vaikučius lavinime lietuvių kalbos ir kitokių lietuviškų liaudies lalykų ir siųstų lankyti juos į ietivių kalbos mokyklėlę.

Motinos, kurių jaunuoliai jau anko kelintą žiemą lietuvių kalbos mokyklėlę, labai džiaugiasi, kad jų vaikučiai ne tik gerai lietuviškai kalba, bet ir paskaito lietuviškus laikraščius. Kitos motinos net taip išsitarė: "Būtu labai negražu, jei mūsų vaikai pamirštų mūsų gimtąją kalbą; ir jeigu tik kas juos mokina, tai turime būtina juos leisti į mokyklėlę."

Mokyklėlė vyksta kas antradienis ir penktadienis, nuo 6 val. iki 8 val. vakaro, 6 Denison Ave.

Koresp.

NAUJA AMATŲ MOKYKLA

Biržai. — Švietimo Ministerija leido Biržuose įsteigti naują amatų mokyklą su dalydžių, mūrinių ir krosnininkų skyriais.

Kadangi vokiečių orlaiviai nesibombarduoja namus, kad patirdo, tai Londono gynėjai patys priemonės. Šis paveikslas parodo sugriautą namą per bandym.

Susipažinkite Su Suomijos Istorija

(Pabaiga)
Lapkričio mėnesį, 1917 metais, Britanijos Rear-Admiral Kemp buvo Archangelske. Kai tik bolševikų triumfas buvo paskelbtas, jis nusikraustė į Alexandrovską, palikdamas Britanijos konsulą Douglas Young be jokios apsaugos.

Vasario mėnesį, 1918 metais, Kemp, atvykęs Francijos ir Amerikos kruizeriams, išlipo ant sausumos. Jis sakė, kad jo tikslas apginti Rusijos teritoriją nuo vokiečių, pažymėdamas, kad Leninus instruktavo visus provincinius komitetus, visuose veikmuose prieš vokiečius, kooperuoti su juo.

Birželio 3 dieną, 1918 metais, Aliantų Karo Taryba Versalyje, majorą generolą Poole paskyrė vadovavimui visų operacijų šiaurinėje Rusijoje. Gražus vasaros laikas buvo labai prielankus jų aktyvumui.

Liepos 6 dieną, admiralas Kemp vėl atvyko į Archangelską. Jo čia nebuvo per septynius mėnesius. Per tą laiką prie bolševikų tvarkos Anglijos žmonės, vyrai, moterys ir vaikai, gyveno niekieno neliečiami. Tą lūdių ir Anglijos konsulas. Kemp atėjęs pas Archangelsko Sovietą pareiškė, kad jis atvyko kaip draugas ir kad Aliantų jėgos atsuktos ne prieš Sovietų valdžią, o prieš vokiečius, kad neleisti jiems naudotis Baltąja jūra.

Už kelių dienų Aliantų jėgos susikraustė į Kem, ant vakarinio Baltosios jūros kranto, pasigavo vietinio Sovieto narius ir sušaudė. Iš terorizojamų gyventojų vieni pabėgo į miškus, o kiti valtelėmis norėjo perplaukti jūrą ir taip žuvo. Nekurie buvo išgelbėti garlaivio ir nuvežti į Archangelską.

Kodel gi anglai ėjo į Kemą? Buvo dvi gelžkelių linijos į Suomiją, viena į Kajuną, o kita į Wurmę. Nuo 150 iki 200 mylių į rytus Baltąją jūrą, ant kurios kranto randasi Kem.

Kuomet Suomijos raudonarmiečiai (kurių valdžia buvo tiepat teisėta, kaip ir Belgijos) pasitraukė nuo gelžkelių linijų atsitraukdamos nuo bendrų Von der Goltz ir Mannerheim jėgų, jie artinosi prie Baltosios jūros miestų, kur jie galėjo gauti naujų jėgų. Anglai užpuolė juos iš užpakalio ir tokiu būdu, suspausti anglų ir vokiečių imperialistų iš dviejų pusių jie turėjo žūti.

Per mėnesius laiko Vokietijos ir Anglijos armijos turėjo užimti visą teritoriją tarp Baltosios jūros ir Botnijos įlankos. Jos turėjo užimti lyg slapta sutartimi nužymėtas sritis, kuriose kiekviena palaikė savo „įtaką.“ Šiose srityse jos naikino sovietines organizacijas, skleidė vargą ir mirtį tarpe vietinių gyventojų, bet niekad jos nemėgino susitikti, kovoti tarp savęs ir t.t.

Savo „įtakos srityse“ Vokietijos ir Anglijos armijos naudojo panašius metodus. Jie grobė darbininkų klasės organizacijas, amatų unijų ir kooperatyvinių draugijų turtą ir institucijas, ėmėsi kontroliuoti valsčių nuosavybes, kur valsčių valdybose daugumas sudarė bolševikai. Kiekvienas Sovietų rėmėjas buvo laikomas kriminalistu. Jie buvo teisiami militarinių teismų.

Net ir tokie metodai nebuvo užtektini. Vokiečiai, prisidengę taip vadinamais Suomijos valdžios skraiste, sugaudė ir išuždė tūkstančius vyrų, moterų ir vaikų. Jie suareštavo ir įkalino 80 Suomijos parlamento narių, įšrinktų 1916 metais. Iš kalėjimo išėjo gyvas tik vienas. Nekurie buvo nužudyti, o kiti, kaip buvo pranešta, „mirė.“

Anglai, dirbdami tarp mažesnio skaičiaus žmonių, irgi atsiekė panašius rezultatus. Jie nušovė, tarp kitų, Sovietų atstovus, Masoriną, Kamenovą ir Evovą. Vienintėlis jų nusižengimas buvo tas, kad jie atsakė klausyti okupantų įsakymų.

Visos Aliantų jėgos žitoj sri-

tyj buvo generolo Poole komandoj. Rugsėjo 3 naktį, 1918 metais, Archangelsko Sovieto nariai buvo suimti ir nuvežti ant salos Baltojo jūroje. Prieš tai protestodami, Archangelsko darbininkai sustreikavo. To streiko nuslopinimui buvo panaudota Amerikos kariuomenė, kuri buvo tik atvykus, ką ji atliko gerai žinomais kapitalistiniais metodais. Douglas Young, per keletą metų buvęs ataše prie Anglų užsienio reikalų ofiso ir Anglų konsulo, pareiškė:

Aš mačiau Archangelske Anglų generolą elgiantis su Rusijos gyventojais jų pačių šalyje tiek pat despotiškai, kaip ir caras, užsilaukiant taip skandališkai, kaip ir bile senojai Rusijos režimo generolas.

Tokią tai britišką laisvę rodė anglai šiaurinėje Rusijoje, ir tokiu pat būdu amerikoniai vykdė Wilsono diktum — „Nei viena tauta nemindžios kitos tautos žemes bebausmiai.“

Vokietija Turi Sumokėti Už Eksplozijas \$50,000,000

WASHINGTON. — Mišri komisija, turinti teismiską galią, vėl nusprendė, kad Vokietija turi išmokėti 50 milijonų dolerių atlyginimo už nuostolius, kuriuos Vokietijos šnipai-sprogdintojai padarė amerikiečiams ir kanadiečiams. Tie Vokietijos šnipai 1916 ir 1917 metais susprogdino amunicijos fabriką Kingslande ir jos sandėlius Black Tome, N. J., kada Amerika dar nebuvo įstojus į karą. Per įvykusias ten amunicijos eksplozijas buvo užmušta du žmonės ir padaryta didžiųjų nuostolių kompanijoms geležinkelių, plieno ir kt.

Jau senai mišroji atlyginimo komisija buvo nutarus, kad Vokietija turi sumokėti \$21,157,227 atlyginimų, ir Vokietija buvo padėjus 23 iki 26 milijonų dolerių Amerikos valstybės išde, be laukiant, kol bus galutinai išspręstas atlyginimų klausimas. Bet Vokietija atidėjo atsiteisimą, reikalaujama vis iš naujo tą dalyką spręsti. Tuo tarpu ir priaugo tiek procentų palukanų, kad Vokietija turėtų sumokėti jau 50 milijonų dolerių.

Mišri komisija buvo sudaryti šitokia: Amerikos komisionierius Chr. Garnet, Vokietijos komisionierius dr. Vic. Huecking ir „bepusisikas“ sprendėjas Owen J. Roberts, teisėjas Jungtinių Valstijų Vyriausio Teismo.

Bet kai dauguma šios komisijos nusprendė, kad Vokietija turi atlyginti už minimus nuostolius, tai Vokietijos komisionierius, protestuodamas, pasitraukė iš komisijos.

Todel dabar sprendimą padarė tik abudu amerikomis komisijos nariai. Prieš tai Hitlerio valdžia

Pranešimai

Toronto, Ont.

Extra Susirinkimas Su Koncertu

Sūnų ir Dukterų Kanados Lietuvių Savitarpinės Pašalpos Draugijos kuopos valdyba ir žemės pirkimo Komisija surado gražią vietą del piknikų ir galima nupirkti už prieinamą kainą. Todel valdyba su komisija nutarė šaukti extra susirinkimą, kuriame bus išduotas komisijos raportas.

Kviečiame visus draugijos narius ir simpatikus dalyvauti minėtame susirinkime. Po susirinkimo bus ir koncertinės programos.

Susirinkimas ir koncertas atsisub ateinantį sekmadienį, lapkričio 5 d., 6 Denison Ave. Pradžią 8 val. vakare.

Valdyba

Klarion Komiteto Atsisaukimas

Klarion Komitetas kreipiasi į visus tuos, kurie turi paėmę rinkimui aukų blankas, kad turintieji surinkę ant blankų ir nebuvo turinti perspektyvų daugiau rinkti, grąžintų jas komitetui, o kurie dar nieko neturite surinkę, prašomi pasistengti kiek išgalė leidžia pasidarbuoti, parinkti ir netolimoj ateityj, už kokios savaitės kitos sugrąžinti. Taipgi komitetas praneša, kad pasmarķintų darbą ir tikietėlių platinime. O į visus lietuvius kreipiasi, kad neatsisakytumėte paremti einantį anglų kalbą progresyvi laikraštį The Clarion, kuris šiuo momentu yra nepavarduojamas laikraštis.

D. K. Komitetas

Montreal, Que.

Svarbus Susirinkimas

Sekmdienį, lapkričio 5 d., įvyksta LLD abiejų Moterų Skyrių bendras mėnesinis susirinkimas, kuris bus vienas iš įdomiausių.

Apart svarstymo skyrių reikalų, turėsime labai įdomias pasikaitas ir kitokių iki šiolei neturėtų įdomumų.

Pradžią 2 val. po pietų. Posančalėj, 01234 Charlevoix St.

Prašome nesivėluoti, nes susirinkimas prasidės punktualiai.

L. Bernotienė

Vakarienė

Šeštadienį, lapkričio 4 d., Montrealo Jaunimo choras ruošia įvairių valgių bei gėrimų vakarienę su koncertine programa.

Parengimas įvyks 8 val. vakare, Posančalėj, 01234 Charlevoix St.

Prie užkandžių ir gėrimų dar bus ir gražios programos, kurią atliks mūsų gabūs choristai ir artistai. Tad nepraleiskite progos ir pasistengkite visi dalyvauti.

Rengėjai

smarkiai užprotestavo ir žada kreiptis į teismus, reikalaujama uždrausti imt Vokietijos pinigų, padėtų Amerikos valstybės išde, atlyginimams už eksplozijas, andai padarytas Vokietijos agentų.

ORO SUSISIEKIMAS SU LATVIJA

Kaunas. — Atatinkamų įstaių susitarta nuo spalio 9 d. pradėti Kauno-Rygos oro susisieki-

ma, kurį palaikys Lietuvos keleiviniai lėktuvai „Stepas Darius ir Girėnas.“ Lėktuvai skraidys pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais taip, kad pataikytų atskridę į Rygą perduoti keleivius ir pašta į Maskvos ir Stockholmo linijų lėktuvus.

Anglų kariuomenės sunkvežimis kur nors Francijoje, užmaskuotas, kad nesimatytų.

Iš Kriaučių Industrijos

MONTREAL. — Karui prasi-

dėjus, kaip ir visur, taip ir pas kriaučius įvyko iš pradžios sumišimas. Europos karas palietė viską po truputį. Kriaučių sezonas prasidėjo tuo pačiu laiku, kaip ir visuomet, bet nusitęsė labai ilgai, nors nedidelis buvo. Kada Anglija paskelbė karą, tai momentaliai sustojo visos šapos, darbas sumažėjo. Mat, bosai išsiigando, nežinojo kas čia bus. Bet už savaitės, kitos vėl pradėjo darbų atsirasti ir dar tęsėsi iki šiol.

Nekurios dirbtuvės gavo nemažus užsakymus kariškoms drapanoms siūti. Tas prisidėjo del sezono praalginimo. O kitas dalykas tai tas, kad žmonės pajutę drapanos brangsta, pradėjo jų daugiau pirkti. Nors bosai iš to darosi kapitalą, nes visas drapanas pabrangino, bet darbininkams užmokėsčio nepakėlė. Jie po kelius dolerius pabrangino vyriškam „siutui“, o jų pagaminimas kainuoja tiek pat kiek seniau. Tuojau pirmieji karo rezultatai pasirodė naudingi bosams. Bet dar tik pradžia ir mes matom tik mažuosius, o ką kalbėti apie trustus, kurie susirišę visokiais kariškais reikalais? Jie pelnosi dar labiau. O darbo žmogus tuo patim tarpu turi už produktus mokėti brangiau, prie to dar įvairius taksus, kad padengti karo išlaidas, na, o jo uždarbis palieka senoviškai mažas ir nepakeltas.

Ką Daro Organizuoti Darbininkai

Matant kaip viskas šuoliais brangsta, kyla; ką tik paimsi pirkti, nuo adatos iki arklio, viskas pabrango, kartais net penkiasdešimt nuosimčių. Kas tada reikia daryti, kad tas visas išlaidas būtų galima padengti? — reikia rasti tam tikri pajamų šaltiniai. Organizuoti darbininkai numato tąjį šaltinį, kurį jie patys gamina: pareikalauti iš bosų nors mažos dalelės atlyginimo pakėlimo už jų darbą, už kurį dabar bosai kainas pakėlė kraunasai sau kapitalą. Jie turi nors mažą dalelę to milžiniško pelno

paskirti darbininkams.

Todel A. C. W. of A. nutarė pareikalauti darbininkams algų pakėlimą 20 nuosimčių ir tą reikalavimą įteikė bosams. Bosai del to raivosi labai nesmagiai ir bando daryti visokius išsisukinėjimus, bet ar jiems pavyks pabėgti nuo darbininkų reikalavimų, tai tas priklausys nuo pačių darbininkų. Atrodo, kad iš darbininkų pusės yra didelis pasiryžimas kovoti už savo duonos kąsnį.

Bet jei nebūtų organizacijos, kas tą klausimą keltų, kas už tuos reikalus kovotų? Ar neorganizuoti ir pavieniai darbininkai pajęgtų tą atlikti? Žinoma, ne! Štai kur pasirodo, kad tik organizuoti gali gerai veikti ir laimėti.

Crown Pants

Anksčiau buvau rašęs apie Crown Pants Co. darbininkų streiką. Šiandien jau jis yra užbaigtas. Su kompanija padaryta sutartis. Žinoma, ne per geriausią, nėra visais atžvilgiais patenkinanti, kaip unija reikalavo, bet žinant kokiose sąlygose randaši Quebeco provincijos darbininkai tarp reakcinių įstatymų, kurie atima jiems teises kovoti

Tel. PL. 9659 Gvv. DO. 5947
Advokatas
J. M. Rosenfeldas
Kalba Lietuviškai
Atlieku visus teismų patarnavimus, parūpinu pilietybės dokumentus, igaliojimus, morgiečius ir kt.
20 St. James St. E. Kamb. 26
MONTREAL, QUE.

už savo duonos kąsnį, todel susitarimas, nors ir nėra visais atžvilgiais džiuginantis, bet darbininkai šį tą laimėjo. Dabar tie darbininkai geriau galės ateityje išstoti prieš savo išnaudotojus ir daugiau laimėti ir privers bosus skaitytis su jų reikalavimais. Dabar darbininkai aiškiai matė, kaip bosai tų pačių darbininkų uždirbtais jiems pinigais samdėsi policiją ir visokius šnišams.

Mes žinome, kad unijai tas streikas kainavo apie 12 tūkstančių dolerių, tai bosams jis kainavo dar daugiau. Bet bosai organizuoti ir jį rėmė kiti, todel ta kompanija pajėgė atsilaikyti prieš darbininkus. Bet turės atiteiti laikas, kada darbininkai pilną pergalę laimės, nes jie viską gamina, tad jų ir teisė yra viską tvarkyti.

242 lokalo susirinkime, įvyksiam 25 d. šio mėn., dalyvavo ne mažas būrys kriaučių ir plačiai apkalbėjo savo reikalus.

Sekantis susirinkimas įvyks 8 d. lapkričio mėn., taip pat unijos salėje, į kurį reikėtų kiekvienam unijistui atvykti būtinai, nes bus duodami pranešimai kaip bosai atsineša į unijos patiktus reikalavimus pakėlimui uždarbio ir taip toliau.

Dzūkias

Tel.: HA. 8477
Dr. J. O. Villeneuve
Venerinių Ligu Specialistas
Gydo siphilį, gonoreą ir tikrina kraują.
Ofiso valandos: 1 iki 9 v.v.
1107 St. Denis St., Montreal
Netoli Dorchester St.

CRescent 4334
DR. DORA GORDON
DANTISTE
Kalba Lietuviškai
5136 Park Ave., Montreal, Que.
VALANDOS:
10-12 val. ryto, 2-6 v. po pietų ir 7-9 val. vak.
Penktadienį ir šeštadienį vakarais sulg susitarimo

Tel.: LA. 4441
Daktaras H. Rosenfeld's
Oficialus M.L.S.D.P.D. ir D.L.K.V.N.K.P.D. Gydytojas
Kalba Lietuviškai
Valandos: 2-4 val. po pietų, 7-8 val. vak. ir sulg susitarimo
4539 Park Ave. Montreal, Que.

Tel.: DO. 1000 DO. 2500
Valandos: 4 - 5 po pietų ir sulg susitarimo
Daktaras Rabinovičius
Chirurgas Specialistas
Turiu savo ligoninę, egzaminuoju ir gydu įvairias ligas.
Darau visokias operacijas ir persvietimus (X-Rays).
Vytauto Klubo ir M.L.S. ir D.P.D. nariams papiginta kaina.
201 ST. JOSEPH BLVD. WEST MONTERAL, QUE.

Tel. WA. 5370
Harry R. Ranks Company
GRABORIUS
Patarnauju mieste ir apylinkėse be ekstra mokesčio, įskaitant Hamilton ir Whitby.
Laidotuvs net \$55.00 pigumo
455-457 QUEEN ST. W. TORONTO

Phone Midway 5505 Res. RAndolph 1398
DR. A. H. GOLDEN
DENTAL SURGEON
(Dantų Gydytojas)
Visiems lietuviams pranešu, kad savo ofisą perkėliau nuo
160 Palmerston Ave. ant
345 BLOOR ST. W.
(Kampus Huron)
TORONTO, ONT.
Priimu nuo 9.30 val. ryto iki 8.30 val. vakaro

Tel. EL. 6579 - WA. 8714
BOYKACH & BOYKACH
Real Estate Agentai
Parduodame ir išrenduojame namus ir farmas. Išskoluojujame rentas.
Kas turite tų reikalų, kreipkitės pas mus.
Daugeliui lietuvių esame patarnavę.
183 GOREVALE AVE. Ofiso 429 ADELAIDE ST. W., TORONTO

FIRST ANNIVERSARY ISSUE

The Past Year With The English Section

Exactly a year ago the first issue of the Youth Column, later to become English Section came off the press.

This section was inaugurated through the efforts of a group of youth from Montreal headed by M. Minetas and by John Morkis, editor of the former Youth Column from Toronto. These energetic young people of Montreal and Toronto realizing the necessity of such a corner in the only Lithuanian newspaper in Canada, started a flood of correspondence — material for the Youth Column. There remained one slight problem, that of editing this column. Even though it is just a small section of the paper, there should be someone responsible for material, and regular appearance of the section.

J. Morkis with experience in this

ANTHONY "Tony" MORKIS — is not only a good teacher of the Toronto Bangos Choras, but is also active in other English young people's organizations.

What of the Future of the Canadian-Lith. Youth?

Toronto. — We read from time to time reports of youth activity of a special interest and significance. Different youth organizations are represented in the Canadian Youth Congress, City Councils (affiliates of the C. Y. C.) and other important events on a national scale such as: Music Festivals, International Festivals and so on. But we never see any Lithuanian groups represented at such gatherings, if there is a Lithuanian present at such functions than it is only because of his or her own personal interest.

The Canadian-Lithuanian youth is certainly intelligent enough to be aware of the significance of taking part in such gatherings. Because, firstly, it brings the Lithuanians into closer cooperation with others in making our future happier and more abundant in all respects. Secondly, it brings out our culture and art for the appreciation of others and so binds us as a member of the great Canadian family, which strives for the unity of all in this great domain.

Our culture is not known to the other Canadians as yet. Our object should be to show it to them. We are all talented in dramatics, singing and other forms of entertainment, but we do not take advantage of this talent. Our choirs receive guidance from experienced tutors and are as good as any that appear at different festivals. Our folk-dances are beautiful and different from others, why don't we bring them in front of other Canadians in order that they may realize the beauty and difference and the fact that the Lithuanian art and culture can enrich the Canadian culture even more.

We should and must attempt to participate in such Festivals and functions and in such a way earn recognition as intelligent and rich in culture and art. We would then be looked upon as an important link in the Canadian Family chain.

Canadian-Lithuanian youth is not organized and so unable to take part. It is our duty to organize them so that later on they themselves will be thankful for the guidance and be able to lead themselves as citizens of good standing with the rest of Canadians.

Can.-Lith.

work declined the job with a plausible excuse and suggested that I as a technical worker on the Liaudies Balsas, take the responsibility of editing the English Section. I was honoured and accepted, tried my best to make the English Section interesting and representative, but have not so far attained the results I desire, because of inexperience, lack of time and sometimes lack of advice and encouragement.

It must be admitted that because of these faults and shortcomings our English Section has not advanced as far as it should have during the duration of one year. We have only a few more correspondents now than when we started and these are only from Montreal and Toronto but still, the regular appearance of the English Section was due only to their genuine interest in this Section.

The most regular of these correspondents are M. Minetas or "Art Schoop," Stephanie Zuperko or "Arbor Vitae" from Montreal and J. Morkis or "Rambling Reporter" from Toronto. These three correspondents are the life-line of the English Section. They are serious young people, concerned with the betterment of relations between the Canadian - Lithuanian youth and are engaged in many other tasks in bringing unity and cooperation to the youth.

We know "Art Schoop" for his "Sidelines" in which he reviews the happenings of greater importance amongst the Montreal youth. "Arbor Vitae" is known for her poetry in the form best liked by young people and other articles of interest. "Rambling Reporter" is of course known for his articles from different localities which are mostly regarding gossip, which is enjoyed by the youth, but from time to time he comes across with something more serious.

Then we see other articles by people with different non-de-plumes. Some of these articles are sometimes pointless and with no objective, but it is my belief that as time goes on they will become more serious and strike at an objective.

What I would like to see in the English Section is criticism and advice on what the young people like. I am sure that young people whose parents subscribe to the Liaudies Balsas read the English Section, but they do not give an inkling of what they like and what they don't like in the English Section.

Don't take everything in the English Section as perfect, we all know it isn't and it would please me much to have you tell me what is good and what is not good in the contents. Criticism brings out the bad so that it can be mended. In this way we would improve the English Section tremendously.

In conclusion I wish to say that it has been a pleasure working with you all and to thank you, who have taken a greater interest in the English Section and made possible the improvements even though few, but which show that a step ahead has been taken. By coordinating our efforts we will be able to take even greater strides in the years to come, by building the English Section and making it more representative and more interesting.

Chas. Degutis

SIDELINES

By ART SCHOOP

On behalf of L. S. D. Youth and myself, I congratulate the Liaudies Balsas Youth Section on its first anniversary. This section performed a noble deed to the Lithuanian youth, it brought us closer together and gave us an understanding of each other which was not known before. I thank the editors of Liaudies Balsas for letting us have an English Section in the only Lithuanian newspaper in Canada. I also congratulate Charles Degutis for his splendid work in editing the section and also all those who contributed by writing in its columns. I hope that in the future our English Section will prosper in material and grow with our movement.

In times gone by news like "Hitler annexes Austria," Fuehrer absorbs

ENGLISH SECTION

Published Every Friday

Addressing all correspondence for the English Section mark "English Section"

Continue and Improve The Noble Task You Began

Young Friends: —

The anniversary of the Liaudies Balsas English Section brings a feeling of joy to all, young and old, because your English Section is a big factor amongst the Canadian-Lithuanians. The English Section does not only mean that there is youth among the Lithuanians in Canada, but it also means that amongst this youth there are such, whose hearts are warmed by high and lofty ideals.

People who attempt to create something for others, give others food for thought are brimming with high ideals. Especially noble are people, who work for the betterment of conditions of the common people. Conditions of the masses of the people are very unfair, they are exploited and discriminated against from all sides. They are in need of encouragement which would lift them from down-heartedness, encouragement which would lead them towards a struggle for a greater and happier tomorrow.

You, correspondents of the English Section are pioneers of the pen amongst the Canadian-Lithuanian youth. If you continue and improve the work you've begun, you will become the life and joy of the press. Many of you will become writers, commentators and great correspondents.

On the occasion of the first anniversary of the English Section, I congratulate all the young co-workers of the pen and wish you much strength and courage in this work. Let not the griefs and misfortunes which like a great storm rock young people in all directions, but instead let it buoy your ideals to even greater heights so that you may continue on this road to a brighter future.

Chechoslovakia, "Germany invades Poland," shocked the world. And a question popped up in our minds: "What type of man could do such daring things." Now, you might say a greedy conqueror, a man striving to lift his nation above everybody, but no! The real answer is a maniac.

Recently, Dr. Brown of Oxford University U. S. A. a world authority on mental diseases has finally reached a conclusion, and to put it bluntly, "Hitler is crazy."

One of our stalwart members of the L. S. D. Youth, a poetess, a scholar and a lover of the finer things of this world has graduated from

Montreal High School with flying honours. We are proud of you Steffi Zuperko, because you are one of us and helped us in our problems. I wish you many successes.

This news, even though guarded carefully, got to your nibs.

The Montreal Jaunimo Chorus was on the verge of a financial embarrassment. But lo! the chorus does not tolerate such a crisis very long and there was no Munich conference. They recently held a dance and are preparing for a concert with a dramatization called "Gyvieji Nabašnikai." The committee is also choosing players for the coming operetta.

The Cabinet to the right of the Speaker; those in opposition, will sit on the left. A member's position in the House will in no way interfere with his privilege of voting for or against the amended bill. (Nor will his participation be held necessarily either to represent the views of his organization or be in any way binding in them, though it is hoped that as many as possible will speak on behalf of the opinions of their organization.). You can make this Youth War Parliament a genuinely democratic and representative body of Toronto Youth opinion. Let us make sure this Parliament establishes the true desires and opinions of youth, by ensuring the broadest representation and by conducting a dignified, democratic session.

National War Planning Bill

Toronto Youth Parliament

Whereas we are in a state of war against the German Reich and whereas it is therefore expedient that Canada's Economic and Social resources be fully mobilized, this Government enacts as follows:

1. The primary contribution of Canada in the present struggle shall be economic.
2. For the effective prosecution of these ends, commissions with the following functions shall be appointed, viz.,
  - (a) To survey Canada's economic resources for the purpose of mobilizing them for war-time needs.
  - (b) To ensure the maintenance of technical standards through apprenticeship and leadership schemes for young people.
  - (c) To control the manufacture of armaments and allied heavy industries.
  - (d) To prevent profiteering in government contracts and general consumption goods, and to make regular reports to the parliament of Canada and to publish its findings from time to time.
  - (e) To supervise and maintain wage and other working standards in industry.
3. Insofar as overseas military service may be necessary in the present situation, enlistment is to be free from coercion either legal or economic.

J. YLA, — editor of the Liaudies Balsas and a well known figure amongst the Lithuanians, congratulates the English Section upon its first anniversary.

Last Week

BY

"TORONTO" SCRIBBLER

Last Saturday night saw a repetition of the masquerade - dance held one year ago. A jammed hall, colorful Halloween hats, noise-makers, balloons and an exceptionally good floor show, a good orchestra and above all a jovial crowd.

Mingling with the other dancers and merry-makers were uniformed pilots of the R. C. A. F.

Costumes were few but nevertheless interesting. Winner of the camera was Mr. P. Samoska and second prize winner was the popular young active girl, Stella Paziera. She was awarded a box of Laura Secord chocolates. The three judges were: Mrs. Paulius, known to Torontonians as a lover of culture, Charles Degutis, president of the Bangos Choras and Joseph Miller, popular actor and former secretary of the Bangos Choras.

The youthful Paul Pajuodis was in all his glory as master of ceremonies. He introduced seven exceedingly good numbers comprising the floor show.

The ever popular Helen Degutis sang Ramona and was accorded a storm of applause that succeeded in persuading her to sing a second number for which she was not prepared, but rendered with beauty and sweetness.

Emily Jasutis played a Russian waltz on her Hawaiian Guitar and was begged to reappear with an encore.

I would suggest to Emily that she prepare herself for a busy season and attempt to sing as she plays her guitar.

Surprise of the evening was given by Victor Radevicius who, without an instrument and yet without singing, but in his own peculiar style does something that we cannot describe in words, but can only show you. Vic is becoming very popular among the Lith due to his unusual tricks and style.

A gentleman that hails from good "old" Montreal, gave us a laugh that was without sound. He gave a dumb act and we gave a dumb laugh. Both Victor and Mr. Račys are headed for an interesting stage season this winter.

The other three numbers were outsiders, but very good. A Russian baritone, with a very pleasing voice, an accordion solo and a "jitterbug" singer with all the swing of a Cab Calloway, gave the audience a thrilling few moments of rhythm.

Last but not least, were our two hard working young pretty girls, Nelli Grumbinas and Lucy Balčias,

A Review of the Lithuanian Youth Movement

By Ex - Editor, J. M.

In considering the subject upon which I should write for this anniversary issue, I decided that it was my duty and privilege to review the history of the Lithuanian youth movement.

The Lithuanian youth movement is comparatively young although there have been sporadic organizations in the twenties, in the form of baseball teams and choirs. The real movement of the youth began in 1935 and has been growing and strengthening as the years go by.

YOUTH CENTRES

The two greatest Canadian-Lithuanian youth centres are Montreal and Toronto. Montreal has from 300 to 400 young Liths, while Toronto claims approximately 100. In these two towns there are 6 organizations that cater to youth. Four of these are located in Montreal and the other two in Toronto.

The organizations existing in Montreal are the Vytauto Youth Club, Sons' and Daughters' Youth Sports Club and the Sv. Kazimiero Parish and Jaunimo Choras.

In Toronto the St. John's Parish and the Bangos Choras supply the attractions for the youth.

PURPOSE

In general, all these groups have done an excellent job in educating and training Lithuanian young people in addition to the enjoyment and entertainment they rendered to these young people.

Sports, dramatics, singing, music, literature, art, religion and education have all tended to keep our young Liths occupied rather than empty-handed and mischievous.

SHORTCOMINGS

Our work is only partly done. Only 35% of the Montreal and Toronto young people are directly affected by these organizations and the 65% remain untouched or uninvolved.

The present organizations are not sufficiently strong and effective enough to master their own work due to the fact that the Lithuanian youth and organizations are disunited and antagonistic toward one another. This is true in the case of the Montreal youth organizations and the Toronto groups.

THE PAST

When our parents first came to this country, they were not immediately confronted with the political and economic life of this dominion.

Times were good then and opportunity was knocking at everyone's door. The strange language did not deter our parents from enjoying themselves at opportune moments. Neither politics or religion interfered with their happiness. All Lithuanians congregated into one large group to make merry. The young people of the day had ball teams and choirs. It was in the years of '26, '27 and '28 that the influx of Lithuanian immigrants into Canada was greatest.

At this period economic and political life began to take on a significant tone. The foreign population were gradually being discriminated against and oppressed and it was necessary for the immigrants to defend themselves from the very same people who had baited them in coming here.

Amid the confusion and disgust certain individuals took advantage of the existing situation to satisfy their selfish lust for honour and leadership. This was evident in the Toronto Jaunimo Choras of the late twenties and even today, these very same people are preventing the Lithuanians from uniting and doing everything in their power to continue the confusion amongst the Liths.

In 1935, when the youth of Toronto organized the first Youth Club an individual came forward and organized another group in opposition and today that individual who has done this

who welcomed the guests of the dance with a pretty smile and a free balloon hats and what-have-you.

That same evening I was informed of a happening that I sincerely hope is not serious. Lily Sarapas last week had an attack of appendicitis, but as yet has not necessitated an operation.

I was also informed of the success of Phyllis Lenart in procuring a scholarship from the Central Technical School. Great work Phyl.

damage does not even associate with Lithuanians. He never had any true love or confidence in his own people. It is that very type that is preventing the young people from getting together into a large group. The Youth Club of 1935 and 1936 brought the youths of all beliefs under one roof until the opposition was organized.

Montreal has had somewhat the same experience.

But must this disunity and confusion continue or even exist? Haven't we any respect for ourselves or one another? Aren't we Lithuanians, equal to any other people that we must seek enjoyment elsewhere? Yes, we are equal. Alfred Žižis is of British Empire fame in sports. The three Stukus brothers of national fame in the field of sport. Among the Liths there are inventors, scholars, scholarship winners and talented cultured youth.

Are there such great numbers of us that we can afford to have ten organizations satisfying our needs? A much smaller number than that would do a much better job among the young people. In fact, the ones we have got could do much better if they would discontinue interfering in one another's affairs or business — in the antagonistic manner.

It is encouraging to know that the Sons' and Daughters' Youth Sports Club and the Vytauto Clubs of Montreal are on friendly terms and work together hand in hand.

Yes my friends, the youth movement of today is becoming solidified and centralized. Moving continually forward, slowly, but surely along the path of progress.

The English Section of the Liaudies Balsas is part of the Lithuanian youth movement and a great object in welding the youth of the country together. Let us fuse our interests rather than confuse them. On the anniversary of the English Section I wish to state that the English Section has moved forward with the youth movement and that Charles Degutis, the present editor should be congratulated on his efforts in improving this section.

Those who deserve special mention I believe shall receive special attention in the article written by the editor himself. It is the young people themselves that have made it possible for the editor to show the improvements.

May the next 52 issues of the English Section see an even greater improvement and success than the past 52.

Rambling Reporter

A Message from Former Editor of the Youth Column

Dear Friends: —

I am very glad to hear that the English Section of the Liaudies Balsas is celebrating its first anniversary. May you celebrate many more.

Well friends, I remember when we first were talking about inaugurating an English Section in this newspaper, and finally we did it and I was supposed to be one of the first editors of this Section, but I don't think I made a very successful editor, because it was quite a hard job for a greenhorn and another thing perhaps I was a bit lazy, so you all have to forgive me. But the ones who took over my job are really making a good job of it and I hope that it keeps that way.

My friends, the paper was really a good friend to us and helped us to get acquainted with other provinces of the Dominion and many interesting people. But do we ever think of the paper, even once in a while? My friends, I think it is about time for us to do so. And why not while we have a chance of doing it, repay the paper for the pleasure we derived of having an English Section.

Why not get into the impending drive and try to beat the older folks. So what do you say boys and girls, let's all go to work together and show the paper how much we appreciate the service Liaudies Balsas gives us. Well, I guess I will say along and best of luck to you all.

Ed. Sidnulis

Winnipeg, Man.

